

KAYIP DÜNYA



Arthur
Conan
Doyle

DÜNYA
KAYIP



Arthur Conan Doyle

Kayıp Dünya

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=69428563

Kayıp Dünya:

ISBN 978-625-6865-05-1

Аннотация

Dedektif Sherlock Holmes'un yaratıcısı Arthur Conan Doyle'un huysuz kahramanı Profesör Challenger, huysuzluklarıyla insanları çıldırtmaya devam ediyor. Bu aksi aynı zamanda çok zeki karakterle yakınlık kurmak ve onu anlayabilmek hayli zor olsa da bir o kadar da keyifli olacaktır. "Profesör Challenger, iki yıl önce tek başına bir Güney Amerika gezisine çıktı. Geçen sene geri döndü. Güney Amerika'da bulunduğu kesin, ancak tam olarak nereye gittiğini açıklamayı reddediyor. Çekingen bir şekilde maceralarını anlatmaya başladı, fakat birileri kusurlar bulmaya başlayınca istiridye gibi kapanarak kabuğuna çekildi. Ya çok olağanüstü bir şeyler oldu ya da adam baştan aşağı yalancı, ki bu daha büyük bir olasılık. Sahte olduğu söylenen birtakım resimler ortaya çıkardı. O kadar alıngan olmaya başladı ki, soru soran herkese saldırmaya koyuldu ve gazetecileri merdivenlerden aşağı fırlattı. Benim görüşüme göre o, bilime yatkınlığı olan cinai bir megaloman! İşte adamın, Bay Malone! Şimdi iş başına, bakalım sen nasıl bir izlenim edineceksin."

Содержание

ÖN SÖZ	5
1. BÖLÜM	6
2. BÖLÜM	15
3. BÖLÜM	26
4. BÖLÜM	37
5. BÖLÜM	59
6. BÖLÜM	78
Конец ознакомительного фрагмента.	84

Arthur Conan Doyle

Kayıp Dünya

*Yarı erkek olmuş bir çocuğa,
Ya da yarı çocuk bir erkeğe,
Bir saatlik keyif verebilirim eğer
Basit planım işledi demeye değer.*

ÖN SÖZ

Bay E. D. Malone, Bay G. C. E. Challenger'ın mahkemenin alıkoyma zaptı için ihtarını ve hakaret davasını kayıtsız şartsız geri çektiğini belirtmeyi arzu etmektedir. Profesör Challenger, bu kitaptaki eleştiri veya yorumların hakaret gayesiyle yapılmadığı konusunda tatmin olmuş ve kitabın basılmasına veya dağıtımına hiçbir engelleme getirmeyeceğine dair garanti vermiştir.

1. BÖLÜM

“Etrafımız Hep Kahramanlıklarla Dolu.”

Babası Bay Hungerton gerçekten de dünyanın en patavatsız adamıydı; tüylü bir kukumav kuşu gibi dağınık, tamamıyla iyi niyetli fakat bütün dünyası kendi budalaca egosunun etrafında dönen bir adam. Eğer beni Gladys’ten uzaklaştıracak tek bir şey varsa o da böyle bir kayınpedere sahip olma düşüncesiydi. Eminim ki benim haftada üç gün Chestnuts’a sohbetinin hatırına, sırf bir otorite sayıldığı bimetalizm konusundaki görüşlerini dinlemek için geldiğime canıgönülünden inanıyordu.

O akşam, belki bir saatten daha uzun bir süre boyunca kötü paranın iyi parayı nasıl uzaklaştırdığı, gümüşün simgesel değeri, rupinin değer kaybı ve para değiş tokuşunun gerçek standartları hakkındaki uyutucu gevezeliklerini dinlemiştım.

“Varsayalım ki!..” diye bağırdı heyecanını kontrol etmeye çalışarak. “Dünyadaki bütün borçların aynı anda ödenmesi talep edilsin. O zaman içinde bulunduğumuz şartlar altında durumumuz ne olurdu dersin?”

Ne olacağı belliydi; ona bunu belirtip böyle bir durumda mahvolmuş bir adam olacağımı söyleyince havailiğim yüzünden benimle herhangi bir şekilde ciddi bir konuyu tartışmasının imkânsız olduğu konusunda beni azarladıktan sonra sandalyesinden fırlayarak masonlukla ilgili bir toplantıya

katılmak için giyinmek üzere hızla odadan dışarı çıkmıştı.

Sonunda Gladys'le yalnız kalmıştım ve kader anı gelip çatmıştı işte!

Bütün bir akşam boyunca kendimi, kafasının içinde zayıf bir zafer ışığıyla yenilgi korkusunun gidip geldiği, işaret bekleyen bir asker gibi hissetmişim. O ise gururlu ve zarif profiline hatları arkasındaki kırmızı kadife perde üzerine nakşedilmişçesine oturmuştu. Ne kadar da güzeldi! Ve ne kadar da ulaşılmaz! Uzunca bir zamandır arkadaştık, hem de çok iyi arkadaş fakat onunla olan arkadaşlığımı gazetede ki iş arkadaşlarımla geliştirebileceğim arkadaşlığın -tamamen samimi, tamamen nazik ve tamamen aseksüel- ötesine taşıyamamıştım hiç. İçgüdüsel olarak çok samimi tavırlara sahip, yanımda rahat davranan bir kadın fikrine karşı olmuşumdur hep.

Bu, bir erkek için hiç de iç açıcı bir şey değil. Gerçek seksüel duygular canlanmaya başladığında, eski kötü zamanlardan miras kalan aşk ve şiddetin kol kola olduğu utangaçlık ve güvensizlik, onun en yakın arkadaşlarıdır. Bükük boyun, kaçamak bakışlar, titreyen ses ve ürkek davranışlardır ihtirasın gerçek emareleri, yoksa direkt bakışlar veya içten cevaplar değil. Ben bile bu genç yaşında bu kadarını öğrenebilmişim veya "içgüdü" diye adlandırdığımız o genetik hafızaya sahiptim.

Gladys, bir kadında bulunması gereken bütün meziyetlere sahipti. Bazılarına göre biraz soğuk ve katıydı ama böyle düşünmek, bence vatan hainliğiydi. O tatlı, neredeyse oryantal bronz ten, kuzguni siyah saçlar, kocaman berrak gözler, dolgun

fakat kusursuz dudaklar, dişiliğın bütün ihtirası vardı onda. Ancak ne yazık ki şimdiye kadar bunu ortaya çıkaracak sırra bir türlü erişemediğimin farkındaydım. Yine de ne olursa olsun bu heyecan sona ermeli ve bu işi bu gece halletmeliydim artık. En kötü ihtimalle beni reddedebilirdi ama bir kardeş gibi kabullenilmektense kovulmuş bir âşık olmayı tercih ederdim.

Düşüncelerim beni bu noktaya kadar getirmişti ve tüm o uzun ve huzursuz edici sessizliğı bozmak üzereydim ki tedirgin bakışlara sahip koyu renkli bir çift göz üzerime dikildi ve mağrur baş, azarlayıcı bir gülümsemeye sallandı.

“Ned, bana öyle geliyor ki bir teklifte bulunacaksın. Keşke bunu yapmasan çünkü her şey böyle çok daha güzel.”

Sandalyemi biraz daha yakınına çektim:

“Yani nasıl anlayabildin ki böyle bir teklifte bulunacağımı?” diye sordum samimi bir merakla.

“Kadınlar hep bilmezler mi? Dünya üzerindeki hiçbir kadın buna hazırlıksız yakalanmamıştır herhâlde? Fakat, oh Ned, şimdiye kadar nasıl da hoş, nasıl da güzel bir arkadaşlık yaşamıştık. Bunu bozmak ne acı. Genç bir erkekle genç bir kadının bizim yapabildiğimiz gibi yüz yüze konuşabilmesinin ne kadar muhteşem bir şey olduğunu sen de düşünmüyor musun?”

“Bilemiyorum Gladys, yani örneğın gar müdürüyle yüz yüze konuşabilirim.”

Bu memurun nasıl olup da böyle birdenbire konuşmamıza dâhil oluverdiğini anlayamamıştım ama her nasılsa olmuştu işte ve her ikimizi de güldürmüştü.

“Ancak bu benim için hiç yeterli değil. Ben kollarımla seni sarmak istiyorum ve başını göğsüme yaslamayı istiyorum ve... Oh, Gladys isterdim ki...”

İsteklerimin bir kısmını gerçekleştirmek için hareketlendiğimi gören Gladys, sandalyesinden fırlayıvermişti.

“Her şeyi berbat ettin Ned!” dedi. “Bu tip şeyler ortaya çıkmadan önce her şey öyle güzel ve doğal ki! Çok yazık! Niye kendini kontrol edemiyorsun?”

“Bunu ben icat etmedim ki.” diye savundum kendimi. “Tabiatın kanunu bu. Aşk bu.”

“Eh, belki her iki taraf da birbirini sevseydi daha farklı olabilirdi ama ben hiç böyle bir şey hissetmedim.”

“Ama hissetmelisin Gladys, sen bu güzelliğinle, bu ruhunla! Oh Gladys, sen aşk için yaratılmışsın, aşkı tatmalısın.”

“O, kapını çalana kadar beklemek gerekir.”

“Ama niçin beni sevemiyorsun Gladys? Yoksa görünüşümden dolayı mı?”

Bir parça yumuşamıştı şimdi. Elini uzattı -nasıl da zarifçe eğilmişti bu hareketiyle- ve başımın arkasını hafifçe sıktı. Sonra yukarı kalkmış yüzüme arzulu bir gülümsemeyle baktı.

“Hayır, hayır, öyle değil!” dedi sonunda. “Sen şımarık bir çocuk değilsin. Bundan dolayı olmadığına emin olabilirsin. Daha derin bir şey bu.”

“Karakterim mi yoksa?”

Başımı ciddi ciddi sallayarak evetledi.

“Peki, düzeltmek için ne yapabilirim? Otur ve açıkla bana

lütfe. Gerçekten, eğer oturmazsan yapmayacağım bunu.”

Güvensiz, meraklı bir bakışla yüzümü süzmesi, bütün samimiyetiyle yaptığı itiraftan daha çok etkilemişti beni. Böylesi siyah ve beyaza indirildiğinde her şey ne kadar da ilkel ve hayvansı gözüküyordu. Belki de sadece bana hoş gelen bir duyguydu bu, kim bilir. Her neyse, yeniden yerine oturdu.

“Şimdi söyle bana, neyim eksik benim?”

“Başka birisine âşığım.” dedi.

Bu sefer sandalyeden fırlama sırası bendeydi.

Yüzümdeki ifadeye gülerek:

“Belirgin birisi değil bu.” diye açıkladı. “Sadece idealimdeki insandan bahsediyorum. Şimdiye kadar da öyle birine hiç rastlamadım zaten.”

“Bana anlatır mısın hayalindeki bu adamı? Neye benziyor mesela?”

“Oh, sana çok benzemesi mümkün.”

“Bunu bana söylemen ne kadar da hoş! Pekâlâ, bu adam benim yapamadığım neleri yapıyormuş bakalım? Sadece kelimeyi söyle yeter... Ağzına içki koymaz mı, havacı mı, vejetaryen mi, felsefeci mi, süpermen mi? Gladys, yeter ki bana seni neyin memnun edeceğini söyle, üstesinden gelmeye çalışırım bunun.”

Karakterimin bu esnekliğine bir kahkaha attı.

“Pekâlâ, başlangıç olarak diyebilirim ki hayalimdeki insan böyle konuşmamalı.” dedi. “Daha sert, daha haşin bir erkek olmalı. Böyle hoppa bir kızın kaprislerine kolayca boyun

eğmeye yanaşmamalı. Ancak hepsinden önce başarılı, her an harekete hazır, ölümün yüzüne bakıp korkmayacak, büyük işler becerebilecek, esrarengiz maceralara atılabilecek cesaretle birisi olmalı bu adam. Kendisine âşık olmaktan çok, zaferleriyle gururlanabileceğim birisi o. Çünkü o zaferlerin ışıltısı benim de üzerimde parlayacaktır. Richard Burton’u düşün bir! Karısının ağzından onun hayatını okuyunca, ona nasıl bir aşkla bağlandığını anlayabiliyorum. Ve Leydi Stanley! Hiç kocası hakkındaki kitabın o muhteşem son bölümünü okudun mu? İşte bir kadının bütün hayatı boyunca tüm benliğiyle tapabileceği erkekler bunlar ve başarılan bütün bu asil işler onlara duyulan aşkı küçültmez, tam aksine daha da yüceltir.”

Kapıldığı coşkunun tesiriyle öyle güzel görünüyordu ki bir an neredeyse sohbetimizin bütün seviyesini düşürecek bir hareket yapacaktım. Kendime sıkı sıkıya hâkim olarak tartışmayı devam ettirdim.

“Hepimiz bir Burton ya da Stanley olamayız ki.” dedim. “Üstelik bu şansa sahip de olamayabiliriz. En azından benim hiç böyle bir şansım olmadı. Eğer olsaydı ben de bunu değerlendirebilirdim.”

“Fakat şans hep yanı başımızda. Zaten benim tarif ettiğim adamın özelliği bu. O kendi şansını kendisi yaratır. Onu engelleyemezsin. Ona hiç rastlamadığım hâlde onu öyle yakından tanıyor gibiyim ki. Etrafımız hep kahramanlıklarla dolu, başarılmayı bekliyorlar. Bunu erkekler başarmalı ve kadınlar da aşklarını böyle bir erkek için saklamalıdır. Şu geçen hafta

balonla göğe çıkan Fransız'a bir bak. Rüzgâr fırtınaya dönmüştü ama sırf daha önceden ilan edildiği için o uçmakta ısrar etti. Rüzgâr altında, yirmi dört saat içinde tam 1500 mil sürüklenerek Rusya'nın ortasına düştü. İşte benim bahsettiğim erkek böyle birisi. Onun sevdiği kadını gözünün önüne getir ve diğer kadınların ona nasıl gıpta ettiğini bir düşün! Ben de böyle olmak istiyorum, erkeğim için kıskanılmak.”

“Seni memnun etmek için ben de yapardım bunu.”

“Fakat sadece beni memnun etmek için yapmamalısın. Kendine hâkim olamadığın için yapmalısın çünkü senin için doğal bir şey olmalı bu; içindeki erkek, kahramanlıklar yapmak için yanıp tutuştuğundan dolayı yapmalısın. Geçen ay anlattığın, Wi-gen'deki kömür gazı patlamasını hatırla... Madene inip zehirlenme tehlikesine rağmen o insanlara yardım edemez miydin?”

“Ettim zaten.”

“Fakat bundan hiç bahsetmemiştin?”

“İyi ama övünülecek bir şey yoktu ki.”

“Ben bunu bilmiyordum.”

Şimdi beni nedense daha bir merakla süzüyordu.

“Cesurca bir davranış.”

“Yapmak zorundaydım. Eğer iyi bir haber yazmak istiyorsan olayların göbeğinde olmalısın.”

“Ne kadar sıkıcı bir gerekçe! İşin bütün romantizmini öldürüyor âdeta. Ama ne olursa olsun o madene indiğine sevindim.”

Bana elini verdi fakat bunu öylesine tatlı ve gururlu bir hareketle yapmıştı ki onu sadece eğilip öpmekle yetinmek zorunda kaldım.

“Belki de ben yalnızca genç kız hayallerine sahip, aptal bir kadınıyım. Ancak ne yapayım, bu bir gerçek ve öyle bir içime işlemiş ki böyle davranmaktan kendimi alamıyorum. Eğer bir gün evlenirsem bu, meşhur birisiyle olacak!”

“Neden olmasın?” diye atıldım. “Erkeklere destek olanlar hep senin gibi kadınlar. Elime bir şans geçerse gör bak, nasıl değerlendiriyorum onu. Hem senin de dediğin gibi insan kendi şansını kendi yaratmalı, ayağına gelmesini beklememeli. Clive’a bir bak, basit bir kâtipken Hindistan’ı fethetti! Aman ya Rabbi! Bu dünyada başaracağım çok iş var daha!”

Bu ani, İrlandalı coşkuma gülererek:

“Neden olmasın?” dedi. “Bir erkeğin isteyebileceği her şeye sahipsin: gençlik, sağlık, kuvvet, eğitim, enerji. Konuşmaya başladığında üzülmüştüm ama şimdi seviniyorum, hem de çok seviniyorum. Eğer içinde böyle düşünceler oluşmasına yol açıyorsa.”

“Ve eğer ben...”

Tatlı elini dudaklarımın üzerine sıcak bir kadife gibi yasladı.

“Hayır, efendim, bir kelime daha istemem. Akşamki görevin için yarım saat önce ofise gitmiş olmalıydın ama sana hatırlatmaya gönlüm elvermedi. Belki bir gün bu dünyadaki yerini kazandığın zaman bunları tekrar konuşuruz.”

İşte böylece, sisli bir kasım akşamı Camberwell tramvayının

peşinde bulmuştum kendimi, içim içime sığmıyordu. Güzel leydimin şerefine layık bir kahramanlık yapmadan bir gün dahi geçmesine izin vermeyecek, hevesli bir kararlılık, tüm benliğimi doldurmuştu. Ama kim, evet, kim bu işin böyle inanılmaz bir şekil alacağını veya benim ona böyle tuhaf bir yoldan ulaşabileceğimi hayal edebilirdi şu koca dünyada?

Aslında sevgili okuyucularıma, bu giriş bölümünde anlattıklarımın, aktaracağım hikâyeye hiçbir ilgisi yokmuş gibi gelecektir, biliyorum ancak bu konuşmalar olmasaydı “hikâye” diye bir şey zaten hiç olmayacaktı. Çünkü bir insanın kafasında, etrafında hep başarılacak kahramanlıklar olduğu düşüncesi varsa ve kalbinde her daim canlı tuttuğu bir duyguyla, bu uğurda önüne ne çıkarsa peşinden gitmeyi de arzu ediyorsa benim yaptığım gibi bildik yaşantısının dışına çıkabilir. Büyük maceraların ve ödüllerin olduğu o harikulade, esrarengiz, alaca karanlık diyarlara ancak o zaman adım atmaya cesaret edebilir. O zaman beni takip edin ve Daily Gazette'nin ofisinde çalışan önemsiz biriye, aynı gece içerisinde Gladys'ime layık bir araştırma kapmak için nasıl keskin kararlı olduğuma şahit olun. Kendisinin yüceltilmesi uğruna, benden hayatımı riske atmamı istemesi katı kalplilik mi yoksa bencillik miydi, bilemiyorum. Böyle sorular, orta yaşlı birinin aklına gelebilirdi belki. Ama yirmi üç yaşında, ilk aşkın ateşine düşmüş, kanı kaynayan bir gencin, asla.

2. BÖLÜM

“Profesör Challenger’la Şansını Bir Dene.”

Yaşlı, huysuz, kamburu çıkmış ve kızıl saçlı Bay McArdle’ı, yani haber editörümüzü her zaman sevmişimdir ve onun da beni sevdiğini umut ediyorum. Tabii, esas patron Beaumont’du fakat o, uluslararası bir krizin veya parlamentodaki bir bölünmenin dışındaki ufak tefek olayları göremeyecek denli yukarılarda, Kafdağı’nın tepelerinde yaşıyordu. Bazen onu dalgın gözlerle, kafası Balkanlar veya İran Körfezi’nin üzerinde dönüp dururken, heybetli yalnızlığı içinde, kendi dünyasına gömülmüş, ortalıktan geçip giderken görürdük. Bizi tamamen aşmıştı o. Ama McArdle onun birinci komutanıydı ve bizim muhatabımız da oydu. Yaşlı adam, ben odaya girince başını sallayarak çıplak kafasının üstündeki gözlüklerini iyice arkaya ittirdi.

“Evet, Bay Malone, edindiğim izlenimlere göre bayağı iyi gidiyorsunuz.” dedi nazik İskoç aksanıyla.

Teşekkür ettim.

“Madendeki patlama haberi şahaneydi. Southwark’taki yangın da öyle. Sende tam bir haberci yeteneği var. Beni ne için görmek istemiştin?”

“Bir ricada bulunacaktım.”

Şimdi telaşlanmış gibiydi ve gözlerini benden kaçırdı:

“Vah vah! Neymiş bu bakalım?”

“Beni gazete namına bir göreve göndermeniz mümkün mü acaba, efendim? Bunun altından kalkmak için elimden geleni yaparım ve çok da iyi bir haber çıkartabilirim.”

“Kafanızdan ne tip bir görev geçiyordu, Bay Malone?”

“Tehlike ve macera içeren her şey olabilir, efendim. Gerçekten canımı dişime takacağımdan emin olabilirsiniz. Ne kadar zor olursa benim için o kadar daha iyi.”

“Hayatınızı kaybetmek için can atıyor gibisiniz.”

“Hayatıma değer kazandırmak için, efendim.”

“Aman Tanrı’m, Bay Malone, çok şövalyeye bir şey bu! Korkarım ki bu tür şeyler artık geçmişte kaldı. Bu ‘Özel Görev’ türünden şeyler artık harcanan çabaya bile değmiyor, kaldı ki böyle bir görevi, tabii ki ancak halkın güvenini kazanmış, daha deneyimli bir gazeteci üstlenebilir. Haritadaki boş alanlar artık her geçen gün dolduruluyor ve romantizme de yer kalmadı. Ama dur hele bir!..” diye ekledi. “Haritadaki boşluklardan bahsederken aklıma bir fikir geldi. Bir sahtekârı -modern bir Munchausen’i-ortaya çıkarmaya ve onu rezil etmeye ne dersin, ha? Onun nasıl bir yalancı olduğunu göstereceksin. İşte bu iyi olur. Nasıl, senin için uygun mu?”

“Ne olursa, nerede olursa olsun, benim için hiç fark etmez.”

McArdle bir süre düşünceye daldı.

“Acaba bu adamla arkadaş olabilir misin? En azından konuşabilecek kadar. Sende insanlarla kolayca haşır neşir olmayı sağlayan bir şeyler var. Sempatî herhâlde veya şeytan tüyü belki de gençlik enerjisi gibi bir şey, ne bileyim. Ben bile bunu fark

edebiliyorum.”

“Çok iyisiniz, efendim.”

“Tabii, neden olmasın, neden Enmore Park’tan Profesör Challenger’la şansını bir denemeyesin ki?”

İtiraf etmeliyim ki biraz ürkmüştüm.

“Challenger, ha?” diye bağırdım. “Profesör Challenger, şu meşhur zoologist!.. Telegraph’dan Blundell’in kafatasını kıran adam değil mi o?”

Editör suratını ekşiterek gülümsedi:

“Ne oldu? Macera peşinde olduğunu söylememiş miydin?”

“Her şey göreve dâhildir efendim.”

“Aynen. Her zaman böyle saldırgan olduğunu zannetmem. Bana kalırsa Blundell ona yanlış zamanda çattı veya yanlış bir biçimde. Sen belki daha şanslı olabilirsin veya onu yola getirmek için daha becerikli davranabilirsin. Tam sana göre bir iş bu, eminim Gazette’nin de yardımı olacaktır.”

“Hakkında gerçekten hiçbir şey bilmiyorum.” dedim. “Sadece Bay Blundell’e vurduğu için yargılanmasından dolayı adını hatırlıyorum.”

“Size yol gösterecek birkaç bilgim var, Bay Malone. Bir süredir Profesörü izlemekteyim.” Çekmecedan bir kâğıt çıkardı.

“İşte dosyasının bir özeti. Kısaca sana okuyorum:

“George, Edward Challenger. Doğumu: Largs N. B. 1863. Eğitim Durumu: Largs Akademisi, Edinburgh Üniversitesi, British Museum Asistanlığı 1892, Karşılaştırmalı Antropoloji Bölümü Yardımcı Asistanlığı 1893.

Aynı sene içinde hırçın yazışmalar sonucu istifa etti. Zooloji Araştırmaları dalında Crayston Madalyası'nı kazandı. Bir bakalım, bir sürü kuruluşun yabancı üyesi. Belçikalılar Cemiyeti, Amerikan Bilim Enstitüsü, La Plata vs. vs. Paleontoloji Cemiyeti eski başkanı, Britanya Ajansı Kısım H... Ve liste böyle devam ediyor. Yayımlanan eserleri: 'Bir Dizi Kalmuck Kafatası Üzerine Bazı Düşünceler', 'Omurgalı Evrimin Ana Hatları' ve Viyana'daki Zooloji Kongresinde şiddetli tartışmalara neden olan 'Weissmannism'de Belli Başlı Yanılgılar' adlı çalışmasının da dâhil olduğu daha bir sürü doküman. Hobileri: Yürüyüş, dağcılık. Adresi: Enmore Park, Batı Kensington."

"İşte, bunu yanına al. Bu akşamlık hepsi bu kadar." Kâğıt parçasını cebime yerleştirdim.

"Bir dakika, efendim." dedim.

Önümde duranın kırmızı bir surat değil de pembe bir çıplak kafa olduğunu algılayarak:

"Bu beyefendiyle niçin görüşmem gerektiğini henüz tam manasıyla anlayabilmiş değilim. Ne yaptı ki?"

Tekrar yüzünü kaldırdı.

"İki yıl önce tek başına, bir Güney Amerika gezisine çıktı. Geçen sene geri döndü. Güney Amerika'da bulunduğu kesin ancak tam olarak nereye gittiğini açıklamayı reddediyor. Çekingen bir şekilde maceralarını anlatmaya başladı fakat birileri kusurlar bulmaya başlayınca istiridye gibi kapanarak kabuğuna çekildi. Ya çok olağanüstü bir şeyler oldu ya da adam baştan aşağı yalancı, ki bu daha büyük bir olasılık. Sahte olduğu

söylenen birtakım resimler ortaya çıkardı. O kadar alingan olmaya başladı ki soru soran herkese saldırmaya koyuldu ve gazetecileri merdivenlerden aşağı fırlattı. Benim görüşüme göre o, bilime yatkınlığı olan cinai bir megaloman. İşte adamın, Bay Malone. Şimdi iş başına, bakalım sen nasıl bir izlenim edineceksin. Ha, tabii, tamamıyla emniyettesin. Çalışanların Güvenliği Kanunu'nu biliyorsun.”

Sırıtan, kırmızımsı surat, bir kez daha portakal rengi saçlarla çerçevenilmiş, pembe, oval şekle dönüşüverdi; görüşme bitmişti.

Yürüyerek, Savage Kulübü'nün önünden geçtim fakat o yöne dönmek yerine Adelphi Terrace'ın korkuluklarına dayanıp uzunca bir müddet nehrin bulanık, kirli sularına bakarak düşüncelere daldım. Açık havada daima daha akli başında ve daha açık düşünebilmişimdir. Profesör Challenger'ın marifetlerinin yazılı olduğu listeyi çıkararak elektrik lambasının altında bir gözden geçirdim. Sonra aklıma, sadece ilham diyebileceğim bir şey geldi. Bana anlatılanlardan çıkarabildiğim kadarıyla, bir basın mensubu olarak bu huysuz profesörle temasa geçmemin hiç olanağı yoktu. Ancak iskelet biyografisi konusunda iki kere bahsedilen fikir çatışmaları, onun bilim hususunda tam bir fanatik olduğunu gösteriyordu. Acaba burada ona ulaşabileceğim açık bir kapı olamaz mıydı? Bunu deneyecektim.

Kulübe girdim. Saat on biri henüz geçmişti ve büyük salon oldukça dolu olmasına rağmen, henüz tam anlamıyla civcivli saatler değildi. Ateşin yanındaki koltukta oturan, uzun

boylu, zayıf, köşeli hatlara sahip bir adam dikkatimi çekmişti. Sandalyemi yanına yaklaştırırken yüzünü bana döndü. Şu işe bakın, bunca adamın arasında bula bula Çevre Bölümü'nde çalışan Tarp Henry'nin ta kendisini bulmuştum. Zayıf, kuru, kayış gibi bir adamdı ama yakınındakiler tarafından çok insancıl ve nazik biri olarak tanınırdı. Hemen konuya giriverdim:

“Profesör Challenger hakkında ne biliyorsun?”

“Challenger mı?”

Kaşlarını bilimsel bir onaylamazlıkla birleştirmişti:

“Challenger, şu Güney Amerika'dan bir sürü palavrayla dönen adam...”

“Hangi palavra?”

“Garip bir hayvan keşfettiğine dair safi bir saçmalıktı. Her neyse, şimdi çenesini kapatmış gibi. Reuter'a bir röportaj verdi ama öylesine bir uğultu koptu ki işe yaramayacağını anladı. İnanılmaz bir savdı. Birkaç kişi onu ciddiye alma eğilimindeydi ama onları da kısa zamanda bozdu attı zaten.”

“Nasıl?”

“Eh, tahammül edilemez kabalığı ve imkânsız davranışlarıyla. Zooloji Enstitüsü'nden, zavallı, yaşlı Wadley mesela. Wadley bir mesaj göndermişti: ‘Zooloji Enstitüsü Başkanı Profesör Challenger’a saygılarımı iletir ve eğer gelecek toplantımıza teşrif ederlerse bunu kişisel bir onur vesilesi sayacağımı belirtmek isterim.’ Yanıt ise yenilir yutulur gibi değildi.”

“Deme!..”

“Sorma. Sansürlenmiş hâliyle şöyle bir şeydi: ‘Profesör

Challenger, Zooloji Enstitüsü Başkanına saygılarını iletir ve cehennem dibine gitmeyi kabul ederlerse bundan kişisel bir onur duyacağını belirtir!”

“Aman Tanrı’m!”

“Wadley’in bildirdiğine göre buna benzer bir şeymiş işte. Toplantıdaki bağışmasını hatırlıyorum da: ‘Elli senelik bilimsel üretim boyunca...’ Zavallı yaşlı adamcağızı çok üzdü bu.”

“Challenger hakkında başka bilgilerin var mı?”

“Eh, ben yalnızca bir bakteriyologum, biliyorsun. Dokuz yüz yarıçaplı bir mikroskobun içinde yaşıyorum. Bu sebeple, çıplak gözle görebildiğim hiçbir şeyin ciddi bir anlam ifade ettiğini iddia edemem. Bilinebilirliğin en ucundakilerin bir gözcüsüyüm ben ve çalışmalarımın başımı kaldırıp da sizler gibi büyük, iri, gulyabani misali yaratıklarla burun buruna geldiğimde epeyce yabancılaşmış oluyorum. Skandalların çok uzağında bir yaşamım var ama buna rağmen bazı bilimsel konuşmalarda Profesör Challenger hakkında bazı şeyler duydum. Çünkü kendisi hiç kimsenin görmezden gelemeyeceği bir şahsiyet. Söylenildiği kadar zeki... Gözünü budaktan sakınmayan biri o; güçlü, enerjik ama aynı zamanda kavgacı, garip fikirleri olan, marazi kişilikli ve vicdansız birisi. Güney Amerika gezisi hakkında bazı sahte fotoğraflar ortaya çıkaracak kadar ileri gitti.”

“Garip fikirleri olan birisi, dedin. Özellikle nasıl fikirler bunlar?”

“Saymakla bitmez ama en sonuncusu Weissmann ve Evrim ile ilgili olanı. Yanılmıyorsam bununla ilgili olarak Viyana’da

şiddetli bir tartışmaya girişmişti.”

“Tam olarak neyle ilgili olduğunu söyleyemez misin?”

“Şimdi anlatamam ama konuşmaların bir tercümesi var bende. Büroda dosyalanmış vaziyette. Gelip bir bakmak ister misin?”

“Bu tam benim istediğim şey. Bu adamla bir röportaj yapmam gerekiyor ve bunun için de hakkında bilgiye ihtiyacım var. Beni arabanla götürmek istemen gerçekten çok nazik. Eğer çok geç olmadıysa hemen şimdi seninle gelirim.”

Yarım saat sonra gazetenin bürosunda, önümde “Weissmann Darwin’e Karşı” adlı makalenin açılmış olduğu koca bir kitapla oturuyordum. Makalenin alt başlıkları ise “Viyana’da Heyecanlı Protesto. Ateşli Müzakereler” idi. Bilimsel eğitimimi biraz ihmal etmiş olduğum için tartışmayı tam anlamıyla kavrayamamıştım ancak yine de İngiliz Profesörün kendi savını çok saldırgan bir tavırla sergilediği ve kıtadaki meslektaşlarını tepeden tırnağa kızdırdığı belliydi. “Protestolar”, “Kargaşa” ve “Başkana Umumi İtirazlar” gözüme çarpan ilk belirgin parantezlerdi. Yazılanların büyük bölümünün benim için öncekilerden pek bir farkı yoktu doğrusu; açıkçası pek bir şey anlamamıştım bütün bu rapordan.

Çaresizce:

“Keşke şunu benim için İngilizceye bir çevirebilseydin.” dedim yardım eden arkadaşına.

“İyi ama bu zaten çevrilmiş hâli...”

“O zaman belki de orijinaliyle bir şansımı denesem daha iyi olacak.”

“Sokaktaki adam için biraz fazla derin gerçekten.”

“Şöyle ele avuca gelir, insan zekâsı için anlaşılabilir, dolgun bir cümle bulabilsem işimi hallederdi. Hah, işte bu olur, evet. Kıyısından köşesinden de olsa anlar gibiyim bunu biraz. Bir kopyalayayım bunu. Bu, benim çılgın Profesörle bağlantımı oluşturacak.”

“Başka bir şeye ihtiyacın varsa eğer?..”

“Eee, evet. Ona yazmayı planlıyorum. Eğer mektubu burada yazıp sizin adresinizi kullanabilirsem mektuba iyi bir hava verebilirdi.”

“Adam buraya gelip kargaşa yaratarak mobilyaları kırıp dökmesin!..”

“Hayır, hayır, mektubu göreceksin, kışkırtıcı hiçbir şey yok, seni temin ederim.”

“Pekâlâ, işte sandalyem ve masam. Kâğıdı şurada bulacaksın. Postaya verilmeden önce sansürden geçirmek isterim.”

Biraz zaman aldı ama bittiğinde pek de kötü sayılmazdı, hatta kendimi tebrik edecek kadar iyiydi. Yaptığım işten biraz da gurur duyarak bunu eleştirici bakteriyoloğa yüksek sesle okudum.

“Sevgili Profesör Challenger;” diye başlıyordu.

“Mütevazı bir doğa bilimleri öğrencisi olarak sizin Darwin ve Weissmann arasındaki farklara işaret eden varsayımlarınıza her zaman derin bir ilgi duydum. Yakın zamanda okuma fırsatını elde ettiğim Viyana’daki muhteşem konuşmanız...”

“Vay yalancı vay!” diye mırıldandı Henry Tarp.

“Muhteşem konuşmanız hafızamı tazelememe vesile oldu. Bu

gayet açık ve şahane ifade, bu konuya noktayı koyacak son söz gibi gözüküyor. Bununla beraber burada bir cümle var; şöyle ki: ‘Her ayrı kimliğin, bir dizi jenerasyon sonucu yavaş yavaş gelişen tarihsel yapıyı kapsayan bir bireyi içerdiği gibi dayanılmaz ve tümüyle dogmatik bir fikri şiddetle protesto ediyorum.’ Son gelişmeler ışığında acaba bu ifadenizde değişiklikler yapmayı düşünmüyor musunuz? Bu konu üzerindeki vurgunun biraz abartılı olduğunu düşünmüyor musunuz? Eğer izin verecek olursanız, bu konu beni derinden ilgilendirdiği için ve sadece kişisel bir görüşmede detaylarına inebileceğim bazı konular dolayısıyla sizinle bir görüşme yapmak için ricada bulunmak istiyorum.

Müsaadelerinizle yarın değil ertesi gün (Çarşamba) sabah saat on birde konutunuza uğrayabileceğimi umuyorum.

En derin saygılarımı sunuyorum efendim.

Edward D. Malone”

“Nasıl olmuş?” diye sordum zafer edasıyla.

“Eh, eğer vicdanın elveriyorsa...”

“Henüz beni hiç mahcup etmedi.”

“İyi ama maksadın nedir ki?”

“Oraya gitmek. Bir kez odasına girdikten sonra bir yol bulabilirim belki de. Hatta açık seçik bir itirafta bile bulunabilirim. Eğer sporcu kişilikli biriye bu işten gıdıklanabilir.”

“Gıdıklanır tabii, ne demezsin! Sen şuna esas gıdıklamayı o yapar desene. Zincirleme mektup ya da Amerikan futbolu

elbisesi, ikisinden birini seçmek zorunda kalacaksın. Her neyse, şimdilik hoşça kal. Çarşamba sabahı senin için cevabı alırım... Eğer sana cevap vermeye tenezzül ederse tabii. Bu adam onunla karşılaşan herkesin nefret ettiği, tahripkâr, tehlikeli ve geçimsiz birisi. Hele hele onu hafife alan ve atış alanına giren öğrenciler için. Belki de ondan hiçbir haber almazsan senin için en iyisi olur.”

3. BÖLÜM

“Baştan Aşağı İmkânsız Bir İnsan.”

Arkadaşımın beklentisi veya korkusu gerçekleşmedi. Çarşamba günü uğradığımda, üzerinde dikenli tel bariyerlerini andıran bir el yazısıyla isminin çiziktirildiği, Batı Kensington damgalı bir zarf beni bekliyordu. Mektubun içeriği şöyleydi:

ENMORE PARK, BATI

“Bayım, içerik olarak görüşlerimi onayladığınızı iddia eden notunuzu aldım fakat belirtmeliyim ki fikirlerimin sizin veya başka herhangi birisinin onayına ihtiyacı olduğunu bilmiyordum. Darwinizm konusu hakkındaki görüşlerime atfen ‘varsayım’ kelimesini kullanmaya cüret etmişsiniz ki böyle bir bağlamda bu tip bir kelime kullanılmamalı. Bir dereceye kadar hakaretvari olduğuna dikkatinizi çekerim. Bununla beraber mektubunuzun tamamını incelediğimde, bunun kötü niyetten ziyade cahillikten ve patavatsızlıktan meydana gelen bir gaf olduğuna kanaat getirdim ve bu meseleyi unutmaya razı oldum. Konferansından bir cümleyi ayırmışsınız ve bunu anlamakta biraz güçlük çektiğiniz anlaşılıyor. Oysa ben böyle bir konuyu, sadece insan beyninin altında bir zekâ seviyesine sahip birinin anlayamayacağını zannederdim. Yine de eğer gerçekten konuyu daha açmak gerekiyorsa ziyaretlerin ve ziyaretçilerin hiçbir çeşidinden kesinlikle hazzetmediğim hâlde, bahsedilen saatte sizi

görmeyi kabul ediyorum. Görüşlerimdeki değişiklik konusuna gelince, bilmenizi isterim ki özellikle belirttiğim, oturmuş fikirlerimi değiştirmek gibi bir huyum yoktur. Bu mektubu, geldiğiniz zaman adamım Austin'e nazikçe gösteriniz çünkü Austin kendisine gazeteci adı veren müteceviz serserilerden beni korumak için her türlü önlemi almak zorundadır.”

Saygılarımla,

George Edward Challenger

Girişiminin sonucunu öğrenmek için erkenden gelen Tarp Henry'ye yüksek sesle okuduğum mektup buydu. Yaptığı tek yorum şu oldu: “Arnica¹ maddesinden daha etkili, yeni bir şey çıkmış... Cuticura² gibi bir şeydi sanırım.” Bazı insanların espri anlayışı da çok tuhaf oluyor doğrusu.

Ben mesajı almadan önce saat neredeyse on buçuğu bulmuştu ama bir taksi beni randevuma zamanında yetiştirdi.

Girişinde sütunlar bulunan, epeyce gösterişli bir evin önünde durmuştuk. Bütün pencereleri zengin perdelerle döşenmiş olan ev, her hâliyle bu korkutucu profesörün varlıklı birisi olduğuna işaret ediyordu. Kapı, üzerinde koyu renkli bir pilot ceketini ve ayağında kahverengi deri tozluklar bulunan kara kuru, yaşlı belli olmayan tuhaf birisi tarafından açıldı. Daha sonra bunun, birbiri ardına firar eden uşakların boşluğunu dolduran şoför olduğunu anlamıştım. Adam, yukarıdan aşağı, sorgulayıcı mavi gözleriyle

¹ Zedelenmelerde, morartılarda kullanılan ilaç terkipleri.

² Zedelenmelerde, morartılarda kullanılan ilaç terkipleri.

beni şöyle bir süzüverdi.

“Bekleniyor musunuz?” diye sordu.

“Randevum var.”

“Mektubunuz var mı?”

Zarfı çıkardım.

“Tamam!”

Fazla konuşkan olmadığı belliydi. Geçitten aşağı adamı takip ederken aniden yemek odası kapısı olduğu anlaşılan kapıdan fırlayan ufak tefek bir kadın önümü kesmişti. Zeki, hayat dolu, koyu renkli gözlere sahip ve tip olarak İngiliz’den çok Fransız’a benzeyen birisiydi bu.

“Bir dakika...” dedi. “Sen bekleyebilirsin Austin. Buraya gelin bayım. Daha önce kocamla karşılaşp karşılaşmadığınızı sorabilir miyim?”

“Hayır madam, o şerefe henüz nail olmadım.”

“O hâlde sizden şimdiden özür diliyorum. Size, onun, geçinmesi baştan aşağı imkânsız bir insan olduğunu söylemeliyim, kelimenin tam anlamıyla imkânsız. Eğer önceden uyarılırsanız önlem alma imkânınız olacaktır.”

“Çok düşüncelisiniz madam.”

“Eğer şiddet eğilimi gösterirse hemen odadan çıkın. Tartışmak için beklemeyin. Birçok kişi bu sebepten yaralandı. Sonrasında ise genel bir skandal oluyor ve bu da hepimize gölge düşürüyor. Herhâlde onu Güney Amerika hakkında görmek istemiyordunuz, değil mi?”

Bir hanımefendiye yalan söyleyemezdim.

“Aman Tanrı’m! Bu en tehlikeli konudur. Söyleyeceği tek kelimeye bile inanmayacaksınız, adım gibi biliyorum. Fakat bunu ona söylemeyin çünkü onu çileden çıkarıyor. Ona inanıyormuş gibi yaparsanız belki de kendinizi kazasız belasız sıyrırırsınız. Buna kendisinin inandığını aklınızdan çıkarmayın. Bundan kesinlikle emin olabilirsiniz. Dünyaya ondan dürüst bir insan gelmemiştir. Fazla zaman öldürmeyin yoksa şüphelenebilir. Eğer onu tehlikeli -gerçekten tehlikeli- bulursanız zili çalın ve ben gelene kadar oyalayın. En azgın zamanında bile genellikle onu kontrol edebiliyorum.”

Kadın, bu cesaret verici açıklamadan sonra beni, kısa konuşmamız boyunca bronz bir heykel gibi dikilen suskun Austin’e teslim etti ve sonrasında geçidin sonuna doğru refakat edildim. Bir kapıya vuruldu ve içeriden gelen bir boğa böğürtüsünden sonra Profesörle yüz yüzeydim.

Üzeri kitaplar, haritalar ve şekillerle kaplı geniş bir masanın ardında, döner bir koltukta oturuyordu. Odaya girince sandalyesini çevirerek bana döndü. Yüzünü görünce âdeta nutkum tutulmuştu. Garip bir görüntüyle karşılaşmaya hazırlıklıydım ama böylesine aşırı bir garabetle değil. İnsanın nefesini kesen, her şeyden çok cüssesiydi; cüssesi ve heybetli varlığı. Kafası dev gibiydi, şimdiye dek bir insanda gördüğüm en büyük kafaydı. Silindir şapkası, giymeye cüret etsem eminim ki bütün başımı içine alıp omuzlarımda biterdi. Kırmızı renkli suratı ve göğsüne inmiş kürek biçimi dalgalı sakalıyla bir Asur boğasını andırıyordu. Simsiyah sakalının neredeyse lacivert

bir havası vardı. Kocaman alınına yapışmış, uzun, kıvrımlı perçemiyle saçları bir garipti. Kabarık kabarık siyah çalı gibi kaşlarının altındaki gözleri gri mavi karışımı, son derece berrak, son derece eleştirici ve son derece hükümrandı. Uzun siyah kıllarla kaplı, iki dev gibi elin dışında, kapı gibi geniş omuzlar ve varil gibi bir göğüs kafesi, adamın masanın üzerinde gözüken diğer kısımlarıydı. Bunlar ve gök gürültüsü gibi gürleyen, kükreyen bir ses, kötü şöhrete sahip Profesör Challenger hakkındaki ilk izlenimlerimi oluşturuyordu.

“Eee?” dedi en küstah bakışıyla gözlerini üzerime dikerek. “Ne istiyorsun?”

Oyunumu en azından bir müddet daha sürdürmek zorundaydım, yoksa konuşmanın sonu gelmişti bile.

“Benimle görüşmeyi kabul etmekle bana çok büyük bir iyilik yaptınız efendim.” dedim alçak gönüllülükle zarfını uzatarak.

Zarfı masanın üzerinden alarak önüne koydu.

“Ha, sen şu basit İngilizceyi anlayamayan toy delikanlısın, değil mi? Anladığım kadarıyla benim genel fikirlerimi destekliyorsun, öyle mi?”

“Tamamen efendim, tamamen!” diye vurguladım.

“Bak sen. Bu da benim konumumu epeyce güçlendiriyor desene? Hele yaşın ve görünüşün, bana verdiğin desteği iki misli değerli kılıyor. Eh, hiç değilse Viyana’daki o domuz sürüsünden daha iyisin ya da onların homurtusunu bile tek başına bastırıp hepsinden daha beter gürültü çıkaran o İngiliz domuzundan.”

Bahsettiği hayvanın şu andaki temsilcisiymişim gibi ateş saçan

gözlerle dik dik bakmıştı bana.

“Çok iğrenç davranmışlar.” dedim.

“Kendi savaşımdan üstesinden gelebileceğimden emin olabilirsin ve senin acımana da hiç ihtiyacım yok. Evet, efendim, yalnız başımayken ve arkamı da duvara verdim mi, G. E. C.’den mutlusu yoktur bu dünyada. Pekâlâ, bayım, şimdi bakalım senin zaten hoşlanmadığın, benim için ise anlatılmayacak denli usanç verici olan bu ziyareti kısa tutmak için ne yapabiliriz. Anladığım kadarıyla tezimde öne sürdüğüm fikirler hakkında bazı yorumlar yapmak istiyorsun.”

Meseleye öyle şeytansı, direkt bir girişi vardı ki konuyu dolaştırmak zordu. Yine de oyuna devam edip daha iyi bir fırsat yakalamalıyım. Bu iş uzaktan nasıl da kolay gözüküyordu. Ah, o İrlandalı zekâm, böyle fena hâlde yardıma ihtiyacım varken neredeydi şimdi? Çelik gibi keskin iki gözüyle beni hipnotize ediyordu.

“Haydi, haydi!” diye kükredi.

“Ben, tabii ki basit bir öğrenciyim.” dedim ahmakça ve nafil bir gülümsemeyle. “Yalnızca hevesli bir araştırmacıyım, hepsi bu. Yine de bana bu konuda Weissmann’a biraz katı davranmışsınız gibi geldi. O tarihten bu yana elde edilen kanıtlar acaba, şey yani... Onun pozisyonunu güçlendirmede mi sizce?”

“Hangi kanıt?”

Tehditkâr bir sakinlikle konuşmuştu.

“Tabii, yani, kesin kanıt diyebileceğimiz bir şey olmadığının farkındayım. Ben aslında sadece genel bilimsel görüş açısına ve

modern düşünüş akımına işaret etmiştim, doğrusunu söylemek gerekirse.”

“Büyük bir ciddiyetle öne doğru eğildi.”

“Herhâlde...” dedi parmaklarının uçlarını kontrol ederek. “Kranyal indeksin sabit faktör olduğunun farkındasındır.”

“Tabii ki.” dedim.

“Ve telegoninin³ hâlâ tartışmalı olduğunun?”

“Şüphesiz.”

“Ve de döllenen hücre plazmasının partenogenetik yumurtaninkinden farklı olduğunun?..”

“Elbette!” diye haykırdım kendi cüretkârlığımdan zevklenerek.

“Peki, bu neyi ispatlar?” diye sordu yavaş ve teşvik edici bir sesle.

“Ah, öyle değil mi ya?” diye mırıldandım. “Neyi ispatlar ki bu?”

“Söyleyeyim mi sana?” dedi fazla cilalı bir sesle.

“Ne olur, söyleyin.”

“Bu, senin Londra'nın en adi üçkâğıtçısı olduğunu ispatlar!” diye kükredi ani bir öfke patlamasıyla. “Bilimle ilgisi ancak dürüstlüğü kadar olan rezil, aşağılık bir gazeteci sürüngen olduğunu!”

Gözlerinde deli gibi bir öfke parıltısıyla ayağa fırlayıvermişti. Bu gerilim anında bile, onun aslında oldukça kısa boylu birisi

³ Dişinin ilk eşine ait spermelerin, daha sonraki eş ile temastan doğacak yavru üzerinde de etkisi olabileceğini ileri süren görüş. (ç.n.)

olduğunu fark ederek şaşırılmaya zaman bulmuştum. Kafası ancak omuzlarıma geliyordu; muazzam enerjisi tamamen enine boyuna ve beyninin derinliklerine dek işlemiş bir cep herkülüydü sanki.

“Zırvalık!” diye haykırdı, parmakları masada, öne doğru eğilip suratını uzatarak.

“Seninle konuştuklarım bilimsel zırvalıktan başka bir şey değildi bayım! O ceviz kadar beyninle benimle başa çıkabileceğini mi zannetmiştin? Sizi gidi cehennemlik yazıcı takımını sizi, her işe soyunabileceğinizi zannedersiniz, değil mi? Övgüler düzerek birisini adam edebileceğinizi, sonra da suçlayarak yerin dibine batırabileceğinizi sanırsınız, ha? Önünüzde saygıyla eğilip iyi şeyler yazmanız için uğraşmalıyız, değil mi? Bu adam keyfine baksın, diğeri sürünsün! Sizi gidi solucan sürüsü, topunuzu biliyorum ben sizin! Çizmeyi aştınız artık. Kulaklarınızı kırpma zamanı geldi de geçiyor bile, sizi fazla şişmiş gaz torbaları! Haddinizi bildireceğim hepinize. Evet bayım, E.G. Challenger’la başa çıkamadınız. Burada hâlâ sizin efendiniz olan bir adam var. Sizi uzak durmanız için uyardı ama hâlâ gelmeye devam ediyorsanız, Tanrı adına başınızın çaresine bakmaya da hazırlanın bakalım. Ödeşme zamanı. Sevgili Bay Malone, cezayı vereceğim senin! Tehlikeli bir oyun oynadın ve bana öyle geliyor ki kaybettin.”

“Bakın, efendim...” dedim kapıya doğru gerileyip açarak. “İstediğiniz kadar hakaret edebilirsiniz. Ama bir yere kadar. Bana saldıramazsınız.”

“Öyle mi dersin?”

Garip ve tehditkâr bir havada ilerliyordu; birden durarak kocaman ellerini, üzerine giydiği çocuk ceketine benzer kısa ceketinin yan ceplerine soktu.

“Senin gibi birkaç tanesini evden dışarı fırlattım. Sen dördüncü ya da beşincisi olacaksın. Üç sterlin on beş peni; her biri için ortalama hesap. Pahalı ama çok gerekli. Evet, bayım, sen niye kardeşlerini takip etmeyesin ki? Bence gayet uygun.”

Usta bir dansçı gibi parmaklarının üzerinde yürüyerek sinsi ve tehditkâr biçimde ilerlemeye devam etti.

Salon kapısına doğru kaçabilirdim ama bu çok yüz kızartıcı bir davranış olacaktı. Üstelik haklı bir öfke de içimde kabarmaya başlamıştı. Daha önce yerden göğşe haksızdım belki ama bu adamın tehditleri beni haklı duruma sokuyordu artık.

“Benden uzak durmanızı ihtar ediyorum, efendim. Buna izin vermeyeceğim.”

“Bak sen şu işe!”

Siyah bıyık yukarı kalktı ve beyaz dişler sanki adam hırlamaya hazırlanmış gibi ortaya çıktı.

“İzin vermeyeceksin demek, ha?”

“Aptallık etmeyin Profesör!” diye bağırdım. “Neyinize güveniyorsunuz ki? Tam doksan kiloyum, zimba gibiyim ve her cumartesi Londra’da İrlandalılar takımında orta alan oynuyorum. Ben sizin bildiğiniz adamlardan...”

Tam bu anda üzerime atılmıştı. Neyse ki kapıyı açmıştım, yoksa herhâlde kırıp içinden geçecektik. Birlikte bir Katerina burgusu yaparak oradan aşağı yuvarlandık. Her nasılsa

yolumuzun üstündeki bir sandalyeyi de yakalayarak onunla birlikte caddeye fırlamıştık. Ağzım onun sakalıyla dolmuş, kollarımız kilitlenmiş, vücutlarımız birbirine dolanmış ve o Tanrı'nın cezası sandalyenin ayakları da bütün vücudumuzu sarmalamıştı. Dikkatli Austin, salonun kapısını açmıştı. Sırtüstü bir perende atarak evin önündeki merdivenlerden aşağı uçtuk. Sandalye yere vurunca kibrit çöpü gibi parçalandı, bizse ayrılarak su oluşunun içine yuvarlandık. Ayağa fırlayarak yumruklarını gösterirken bir yandan da astımlılar gibi ıslıklı nefes alıp veriyordu.

“Bu kadar yeter mi?” diye soludu.

“Seni Tanrı'nın belası zorba!” diye bağırdım kendimi toparlarken.

Adam kavga için iyice bilenmiş ve hazırды; birbirimize tam girmek üzereydik ki şans eseri bu berbat durumdan kurtuldum. Elinde not defteriyle bir polis yanı başımızda belirmişti.

“Neler oluyor? Kendinizden utanmalısınız.” diye söylendi polis. Bu, Enmore Park'ta duyduğum en akli başında laftı doğrusu.

“Eee?” dedi ısrarla bana dönerek. “Anlatın bakalım.”

“Bu adam bana saldırdı.” dedim.

Polis:

“Saldırdınız mı?” diye sordu.

Profesör hızlı hızlı soluyarak hiçbir şey söylemedi.

“Bu ilk defa olmuyor zaten.” dedi polis haşince ve başını sallayarak. “Geçen ay da aynı sebepten başınız belaya girmişti.

Bu delikanlının gözünü morartmışsınız. Şikayetçi misiniz, bayım?”

Yumuşayarak:

“Hayır.” dedim. “Hayır, değilim.”

“Nedir bütün bu olup biten?” dedi polis.

“Benim suçum. Kendisini rahatsız ettim. Bana uyarıda da bulunmuştu üstelik.”

Polis not defterini kapatmıştı.

“Bir daha böyle işler çıkarmayın başımıza.” dedi. “Sizler de dağılın bakalım, haydi, haydi!” diye söylendi, hemencecik etrafımızda toplanan bir kasap çırağı, bir hizmetçi ve birkaç sokak serserisine.

Bu ufak sürüyü önüne katarak bastı gitti. Profesör bana bakıyordu ve gözlerinin ardında muzipçe bir ifade vardı.

“İçeri gel!” dedi. “Seninle daha işim bitmedi.”

Konuşmasında tekin olmayan bir hava vardı ama buna rağmen onu takip ederek eve girdim. Tahtadan oyulmuş heykele benzeyen erkek hizmetçi Austin, kapıyı arkamızdan kapattı.

4. BÖLÜM

“Dünyadaki En Büyük Olay”

Kapı henüz kapanmıştı ki Bayan Challenger yemek odasından ok gibi fırlayıverdi. Ufak tefek kadın, öfke içinde burnundan soluyordu. Buldok köpeğinin yoluna çıkan öfkeli bir tavuk gibi kocasının önünü kesti. Benim dışarı çıkışımı gördüğü belliydi ama henüz geri döndüğümü görmemişti.

“George, seni hayvan!” diye bir çığlık attı. “O nazik delikanlıyı yaraladın.”

Başparmağıyla arkaya doğru dönerek.

“İşte burada, arkada, hiçbir şeyi de yok.” dedi Profesör.

Haklı olarak kafası karışmıştı kadının.

“Özür dilerim, sizi görmemiştim.”

“Merak etmeyin efendim, her şey yolunda.”

“Yüzünüzü yaralamış sizin ama... Oh, George, zorbanın birisin sen! Bütün bir hafta boyunca rezalet, başka bir şey yok. Herkes seninle alay ediyor, eğleniyor. Benim bile sabrımı taşırdın. Yeter artık, anlıyor musun?”

“Kirli çarşaf!” diye kükredi Profesör.

“Bu işin gizli yanı kalmadı. Bütün caddenin, belki de bütün Londra'nın... Çık dışarı Austin, burada işin yok! Senin hakkında konuşmadıkların mı zannediyorsun? Nerede kaldı senin şerefine? Sen ki şimdi büyük bir üniversitede, etrafında binlerce talebenin

saygıyla döndüğü bir ordinaryüs profesör olmalıydın. Nerede kaldı senin şerefın, George?”

“Ya seninki, sevgilim?”

“Sabrımı fazla zorluyorsun. Bir kabadayı; adi, kavgacı bir kabadayı oldun sen.”

“Kendine gel, Jessie!”

“Hırlayan, gürleyen, kudurmuş bir zorba.”

“Bu kadarı da fazla. Kefaret vakti!” dedi Profesör.

Eğilip onu kucakladığı gibi salonun köşesindeki siyah mermerin yüksek kaidesine oturtunca şaşırıp kalmıştım. Kaide en az iki metre yükseklikteydi ve öylesine inceydi ki kadıncağız üzerinde zorlukla durabiliyordu. Hayatımda böyle gülünç bir şey görmemişim; suratı öfkeyle buruşmuştu, ayakları sallanıyordu ve vücudu düşme korkusuyla katılaştı.

“İndir beni.” diye inledi.

“Lütfen.” de.

“George, seni gidi zorba seni. Hemen indir beni diyorum aşağıya!”

“Bay Malone, çalışma odama gelin.”

“İyi ama efendim...” dedim kadıncağıza bakarak.

“Bak, Bay Malone senin için ricada bulunuyor Jessie. ‘Lütfen’ dersin aşağı inersin.”

“Zorba herif seni! Lütfen! Lütfen!”

“Kendine hâkim olmalısın, tatlım. Bay Malone, basından sonra yarınki paçavrasında seni yazıp komşu civarda bir düzine fazla satar bak. Yüksek hayat üzerine ilginç bir hikâye... O kaide

üzerinde kendini bayağı yüksek hissettin, değil mi? Sonra da bir alt başlık: ‘Tuhaf bir ev idaresi...’ Ne de olsa Bay Malone da bir leş yiyicisi, tıpkı benzerleri gibi... Porcus ex grege diaboli... Şeytanın sürüsünden bir domuz. Öyle değil mi Malone, ha?”

“Gerçekten de çekilir gibi değilsiniz ama.” dedim kızgınlıkla. Homurtuyla bir kahkaha attı.

“Şimdi bir koalisyon yapacağız!” diye gürlledi karısının yanından dönüp bana bakarak ve kocaman göğsünü şişirerek.

Hemen arkasından da sesinin tonunu birdenbire değiştirip, “Bu uçarı aile şakasını mazur görün Bay Malone.” dedi. “Sizi buraya ciddi bir konuyla ilgili olarak geri çağırdım, yoksa böyle aile arası latifelere bulaştırmak için değil.”

“Haydi küçüğüm, git şimdi ve endişelenme.” Dev gibi ellerini kadının omuzlarına yerleştirmişti.

“Söylediklerinin hepsi doğru. Senin tavsiyelerini dinleseydim daha iyi bir adam olurum, doğru ancak asla bir George Edward Challenger olamazdım. Bir sürü iyi adam var ama G. E. C. sadece bir tane. Onun için ondan iyi istifade etmeye bak.”

Kadını aniden öyle bir gürültüyle öptü ki bu beni deminki şiddet gösterisinden bile daha çok utandırmıştı.

“Şimdi, Bay Malone...” dedi sesinde büyük bir vakarla. “Bu taraftan, eğer lütfederseniz.”

On dakika önce büyük bir kargaşayla terk ettiğimiz odaya yeniden girmiştik. Profesör, kapıyı arkamdan dikkatle kapatarak oturmam için bir koltuk işaret ettikten sonra, burnumun ucuna bir puro kutusu dayayıverdi.

“Hakiki San Juan Colorado.” dedi. “Senin gibi heyecanlı insanlar böyle keyif verici şeylerden anlar. Tanrı aşkına, onu ısırayım deme sakın! Kes, keserken de saygı göster! Şimdi arkana yaslan ve sana ne anlatmayı uygun görüyorsam dikkatle dinle. Kafana takılan bir şey olursa sorularını daha münasip bir zaman için saklamaya bak. Öncelikle gayet yerinde bir dışarı atılmadan sonra evime dönüşün...”

Sakalını ittirerek, meydan okuyup hır çıkarmak ister bir ifadeyle dik dik bana baktı:

“Evet, haklı olarak dışarı atılmadan sonra eve yeniden dönüşüne geleyim. Bunun sebebi, o baş belası polise verdiği cevapta yatıyor. Bu cevabında, belirtmem gerekir ki bağlı olduğun meslek grubuna rağmen bir iyi niyet ışığı sezdim. Olaydaki hatayı kabullenmekle ne kadar düşünceli olduğunu gösterdin, bu da benim takdirimi kazanmana yetti. Ne yazık ki mensubu olduğun alt sınıf insan takımı, her zaman benim zekâ ufkumun aşağılarında yer almıştır. Ama sözlerin, seni aniden üste çıkardı. Benim ciddiye alabileceğim bir seviyeye yükseldin. İşte bu sebepten dolayı seni tekrar eve davet ettim, seninle daha normal şartlarda tanışmayı düşündüğümünden. Küllerini lütfen sol dirseğinin yanındaki bambu masanın üzerinde duran küçük Japon tepeşinin üzerine silkiver.”

Bütün bunları sanki sınıfına hitap eden bir profesör gibi gürleyerek söylemişti. Benimle yüz yüze gelebilmek için döner sandalyesini çevirmiş ve kocaman bir kurbağa gibi oflayıp pufalayarak üzerine oturmuştu. Kafasını arkaya atmış, kibirli göz

kapakları, gözlerini yarı yarıya örtmüştü. Şimdi aniden yana dönünce yüzünün tek görebildiğim yeri, dağınık saçlar ve dışarı çıkıntı yapmış kırmızı bir kulaktı. Masasının üzerindeki kâğıt yığınının eşeleyip duruyordu. Sonunda elinde epey hırpalanmış görünen, resim defterine benzer bir defterle bana döndü:

“Seninle Güney Amerika hakkında konuşacağım.” dedi. “Hiçbir yorum yapmanı istemiyorum. Her şeyden önce şunu anlamanı istiyorum ki kesin iznim olmadıkça sana şimdi anlatacağım hiçbir şeyi, hiçbir şekilde halka açıklamayacaksın. Bu izin ise ben beni bildiğim müddetçe asla verilmeyecek. Bu anlaşıldı mı?”

“İşte bu çok zor.” dedim. “Mutlaka ki makul bir ifade...”

Defteri tekrar masanın üzerine koydu.

“Bu iş burada biter. Sana hayırlı sabahlar diliyorum.”

“Hayır, hayır!” diye haykırdım. “Bütün şartları kabul ediyorum. Zaten başka şansım da yok gibi gözüküyor.”

“Zerre kadar yok” dedi.

“Tamam, o zaman söz veriyorum.”

“Şeref sözü mü?”

“Şeref sözü.”

Küstah gözlerinde kuşkuyla baktı bana.

“İyi de senin şerefine hakkında ne biliyorum ki?” dedi.

“Sözüm sözdür, efendim!” diye hiddetle bağırdım. “Çok ileri gidiyorsunuz! Hayatımda hiç böyle hakarete uğramadım ben.”

Bu parlayışım, sinirlendirmekten çok, onun ilgisini çekmişti.

“Yuvarlak kafa.” diye mırıldandı. “Brakisefalik, gri gözlü,

siyah saçlı, hafif bir negro havası mevcut. Bir Keltsin herhâlde?”

“İrlandalıyım efendim.”

“İrlandalı İrlandalı mı?”

“Evet, efendim.”

“Tabii, bu açıklıyor. Bir bakalım; güvenimin zedelenmeyeceğine dair bana söz vermiştin, değil mi? Bu güvenin tam bir güven olmayacağını söylemeliyim. Yine de sana ilgini çekecek birkaç işaret verebilirim. Başlangıç olarak herhâlde iki sene önce Güney Amerika’ya bir gezi yaptığımдан haberdarsındır; bilimsel tarih itibarıyla dünyada klasik olacak bir gezi. Gezinin amacı Wallace ve Bates’in vardığı bazı sonuçları teyit etmektir ki bunu ancak onların rapor ettiği verileri, aynen onların yaşadığı şartlar altında yaşayarak gerçekleştirebilirdim. Yolculuğumun başka hiçbir getirisi olmasa bile bu açıdan önemli sayılacaktı. Ancak orada bulunduğum sırada başımdan geçen garip bir vaka, olayın boyutunu tamamen değiştirerek önümde yepyeni ufuklar açılmasına neden oldu.

Herhâlde farkındasındır ki -veya belki de yarım yamalak eğitim verilen böyle bir devirde farkında değilsin- Amazon’un etrafındaki bazı bölgeler sadece kısmi olarak keşfedildi ve bazıları bütünüyle harita dışı olan çok sayıda akarsu ana nehre akmakta. Amacım, bu az bilinen sapa bölgeyi ziyaret edip burada yaşayan hayvanlar hakkında bilgi toplamaktı. Buradan elde ettiğim materyal, hayatımı adadığım büyük zooloji şaheserinin birkaç bölümünü oluşturacak. İşimi bitirmiş geri dönerken ana nehre dökülen belli bir akarsuyun -adı ve konumu bende

saklı- yakınındaki küçük bir yerli köyünde geceyi geçirme fırsatı buldum. Burada arkadaş canlısı fakat zekâ düzeyleri ortalama bir Londralıdan daha yüksek olmayan bir ırktan, Cucama kabilesine ait yerliler yaşıyordu. Nehrin yukarısına doğru ilerlerken aralarından çoğunu tedavi etmiş ve kişiliğimle onları oldukça etkilemiştim. Bu yüzden geri döndüğümde hevesle beni beklediklerini görmem, beni pek de şaşırtmamıştı. İşaretlerinden anladığım kadarıyla birisinin acil olarak tıbbi müdahaleme ihtiyacı vardı. Reisi takip ederek kulübelerden birisine girdiğimde, yardımına çağrıldığım adamın o anda canını teslim ettiğini gördüm. Beni asıl şaşırtan şey ise bu adamın yerli değil, beyaz biri olmasıydı. Hem de nasıl beyaz; mısır püskülü rengi saçları ve albinoları andıran bazı özellikleri vardı. Paçavralar içindeki bir deri bir kemik görüntüsüyle uzun süren zorluklara maruz kaldığı her hâlden belliydi. Yerlilerin anlattıklarından çıkarabildiğim kadarıyla, adam, köye yalnız başına, ormandan gelmişti ve geldiğinde de hayatının son demlerini yaşamaktaydı. Adamın sedirin yanında duran sırt çantasını açarak içindekileri bir gözden geçirdim. Bir etiketin üstünde ismi yazılıydı: Maple White, Lake Caddesi, Detroit, Michigan. İşte bu isme her zaman şapkamı çıkartmaya hazırım. Bu iş bittiği zaman, şeref listesinde onun adının benimkiyle aynı mevkide yer alacağını söylemem hiç de abartı olmayacak.

Çantanın içindekilerden, bu adamın ilham peşindeki bir ressam ve şair olduğu belliydi. Kâğıtlara yazılı pek çok dizeler gözüme çarpmıştı. Bu gibi konularda uzman olduğumu

iddia edemem ama sanki bunlar bana eften püften, değersiz şeylermiş gibi gelmişti. Bunların yanı sıra alelade nehir manzaralı resimler, boya kutusu, bir kutu renkli tebeşir, birkaç fırça, şu mürekkepliğimin üzerinde duran oymalı kemik, Boxters'ın 'Güveler ve Kelebekler' adlı bir cilt kitabı, ucuz bir revolver ve birkaç da mermi fişeği vardı. Şahsi eşya olarak ya hiçbir şeyi yoktu ya da yolculuğu sırasında bunları kaybetmişti. İşte bu garip Amerikalı bohemin bütün varlığı bundan ibaretti.

Hırpani ceketinin ön cebinden çıkıntı yapmış bir şeyler gözüme çarptığında, aslında yüzümü ondan öteye çevirmek üzereydim. Gözüme ilişen şey, resim defteriydi ve o zaman da şimdi gördüğüm gibi tahrip olmuştu. Sana diyebilirim ki elime geçtiğinden beri bu esere gösterdiğim ihtimamı Shakespeare'in ilk koleksiyonu bile görmemiştir. Şimdi bunu sana veriyorum; sayfa sayfa aç ve içindekileri incele.”

Kendisine bir puro aldıktan sonra arkasına yaslanarak müthiş dikkatli bakışlarla bu dokümanın bende nasıl bir etki yapacağını gözlemeye koyuldu.

Bir açıklama bulmak için kitabı açmıştım ama bunun nasıl bir şey olacağını doğrusu pek düşünemiyordum. İlk sayfada, altında “Posta Botundan Jimmy Colver” yazılı bir işaret olan, kısa bir gemici paltosu giymiş çok şişman bir adamın resminden başka hiçbir şey olmaması biraz hayal kırıcıydı. Bundan sonraki birkaç sayfa, yerliler ve onların yaşamlarına dair resimlerle doluydu. Bir sonraki resim neşeli, etli butlu, şapkalı bir papazın resmiydi. Karşısında çok zayıf bir Avrupalı oturmuştu ve

altında “Rosario’da Fra Cristoforo’yla öğlen yemeği” yazısı yazılıydı. Sonraki sayfalar kadın ve bebek resmi çalışmalarıyla doluydu. Ardından, altlarında açıklamalar yazılmış bir dizi hayvan çizimi geliyordu: “Kumsalda Manatee”, “Kaplumbağalar ve Yumurtaları”, “Miriti Palmiyesi Altında Siyah Ajouti”. Bu açıklamanın yanına domuza benzer bir tür hayvan çizilmişti ve son olarak çift sayfaya çizilmiş, bayağı itici görünümlü ve uzun burunlu, büyük, keler cinsi hayvan çalışmalarına gelmiştim. Bunlardan pek bir şey anlamamıştım ve bunu da Profesöre belirttim.

“Tabii, bunlar sadece krokodiller, değil mi?”

“Alligatorlar! Alligatorlar! Güney Amerika’da gerçek krokodil yok gibidir. İkisi arasındaki fark...”

“Yani hiç olağanüstü bir şey göremedim diyordum. Sizin söylediklerinize degecek bir şey...”

Sakince gülümsedi.

“Bir sonraki sayfayı dene.” dedi.

Hâlâ Profesöre katılmıyordum. Bu, kabaca renklendirilmiş, tam sayfa bir manzara resmi çalışmasıydı; bir açık hava ressamının daha sonra yapacağı daha kapsamlı çalışmalara eskiz olarak yaptığı cinsten. Resimde yukarıya doğru eğilmiş, koyu kırmızı renkteki bir dizi tepelikte sona eren, soluk yeşil ve tüysü bir bitki örtüsü görülüyordu. Tepelikler, sanki daha önce gördüğüm siyah mermer oluşumları gibi ilginç girinti ve çıkıntılara sahiplerdi. Arka plandaki bir duvarın üzerine kadar uzanmışlardı. Hepsinden ayrı bir noktada, muazzam bir ağaçla

taçlandırılmış piramidimsi bir kaya bulunuyordu. Ağaç, bir yarıkla sarp kayadan sanki ayrıymış gibi duruyordu. Bütün bu manzaranın ardında mavi, tropikal bir gökyüzü vardı. İnce, yeşil bir bitki hattı, girintili çıkıntılı tepeliğin zirvesine yayılmıştı.

“Eee?..” diye sordu.

“İlginç bir oluşum olduğu belli.” dedim.”Fakat muhteşem olduğunu söyleyebilecek derecede jeoloji bilgim yok.”

“Muhteşem mi?” diye yineledi.“Eşsiz bu. İnanılmaz. Bu dünya üzerinde kimse böyle bir şeyin mümkün olduğunu hayal etmemiştir. Şimdi diğer sayfa.”

Sayfayı çevirince ağızımdan bir hayret nidası yükselmişti. Bütün bir sayfa, şimdiye kadar gördüğüm en olağanüstü yaratığın resmiyle kaplıydı. Bir afyonkeşin çılgın düşüydü bu, bir hezeyan. Kafa, bir kuşun kafasıydı, gövde ise şişmiş bir kertenkelenin. Yerde sürünen kuyruğun üstü, yukarıya kalkık dikenlerle doluydu ve kamburumsu sırt üzerinde horoz ibiğine benzer bir düzine et parçası, birbiri ardına testere dişi gibi sıralanmıştı. Bu yaratığın önünde gülünç bir manken duruyordu veya insan biçiminde bir cüce, öylece bakakalmıştı bu yaratığa.

“Eee, buna ne diyeceksin bakalım!” diye haykırdı Profesör, ellerini zafer edasıyla ovuşturarak.

“Bir çirkinlik abidesi.”

“İyi de böyle bir hayvanı ona çizdirten neydi?”

“Ucuz cin herhâlde.”

“Yaa, yapabileceğin en iyi açıklama bu demek!”

“Peki, sizinki nasıl acaba efendim?”

“En akla yatkın olanı, yani bu hayvanın gerçekten var olduğu ve hayattayken çizildiği.”

Gülmek üzereyken gözlerimin önüne pasajdan aşağı bir Katerina burgusu daha yaparak uçuşumuz geldi.

“Şüphesiz.” dedim bir embesili idare edercesine. “Şüphesiz. Bununla beraber itiraf etmeliyim ki buradaki şu küçücük insan figürü aklımı karıştırıyor.” diye ekledim. “Eğer bir yerli olmuş olsaydı, bunu Amerika’daki bir pigme ırkına ait delil sayabilirdik ancak gel gör ki güneş şapkalı bir Avrupalı bu.”

Profesör, kızgın bir bufalo gibi homurdandı:

“Gerçekten de sınırdasın sen! Düşünebileceğim olasılıkları arttırıyorsun. Beyin felci! Mental eylemsizlik! Harika!”

Beni kızdırabilmek için fazla gülünçleşmişti. Doğrusu bu, sonuçsuz bir çaba olurdu, zira bu adama öfkelenmeye karar verdiğinizde her anınızı öfke içinde geçirmek zorunda kalıyordunuz. Bu yüzden ben de bıkkınca gülümsemekle yetindim.

“Bana adam biraz küçükmüş gibi geldi.” dedim.

“Buraya bak!” diye bağırды, öne eğilip büyük, kıllı, sosis gibi parmağını resmin üzerine bastırarak. “Hayvanın arkasındaki şu bitkiyi görüyor musun? Herhâlde bunu da karahindiba veya Brüksel lahanası gibi bir şey zannettin, ha? Bu bir Fildişi palmyesi ve bunlar yaklaşık on beş-yirmi metre yüksekliğe ulaşırlar. Buraya bu adamın kasten konulduğunu anlamıyor musun? Gerçekten bu canavarın önünde durmuş olsaydı, bu resmi çizecek kadar yaşamazdı. Adam yükseklik ölçütü olması

için kendini çizmiş. Bir metre elli beş santim boyunda diyelim bu adam için. Ağaç ondan on misli daha büyük, ki normal de zaten bu.”

“Vay canına!” diye bir çığlık attım. “Öyleyse siz bu hayvanın... Yani Charing Cross İstasyonu’nu olduğu gibi köpek kulübesi yapsanız yine de bu dev hayvanı içine sığdıramazsınız!”

“Abartıyı bir yana bırakırsak, oldukça iyi gelişmiş bir örnek olduğu doğru.” dedi Profesör kayıtsız bir tavırla.

“Ancak tabii ki bütün insanlığın görüp geçirdiğini tek bir resimle silip atmayacaksanız herhâlde!” diye haykırdım. Bu arada kitabın kalan sayfalarını çevirerek başka hiçbir şey olmadığından emin olmuşum. “Gezgin bir Amerikalının, belki de esrarın etkisi altında veya yüksek ateşin hezeyanı altında çılgın hayal gücünü tatmin etmek için yaptığı tek bir resim. Bir bilim adamı olarak böyle bir şeyi savunamazsınız.”

Profesör cevap olarak raftan bir kitap indirdi.

“Bu, yetenekli arkadaşım Ray Lancaster’in hazırladığı mükemmel bir monograf. Burada senin ilgini çekecek bira illüstrasyon var. Ah, evet, işte burada! Altındaki yazı şöyle: ‘Jurasik Çağı dinozorlarından stegosaurusun gerçek hayattaki muhtemel görünüşü. Sadece arka bacak bile yetişkin bir erkeğin iki misli uzunluğundadır.’ Evet, buna ne diyorsun?”

Açık kitabı bana uzattı. Resme baktım. Bu ölü dünyaya ait hayvanın yeniden canlandırılmış resmiyle meçhul ressamın çizdiği hayvan arasında kesinlikle çok büyük benzerlik vardı.

“Gerçekten hayret verici bu.” dedim.

“Ama yine de kesin olduğunu kabul etmiyorsun?”

“Tabii, bir rastlantı olabilir veya bu Amerikalı buna benzer bir resim görüp bunu hafızasında saklamış olabilir. Bir hezeyan nöbetinde de tekrar bilinç üstüne çıkmış olması ihtimali var.”

“Çok güzel.” dedi Profesör razı olmuş bir tavırla. “Bunu şimdilik bırakalım. Şimdi senden şu kemiğe göz atmanı rica edeceğim.”

Daha önceden, ölmüş bir adama ait olduğunu belirttiği kemiği uzattı. Aşağı yukarı on beş santim uzunluğundaydı, başparmağımdan daha kalındı ve bir ucunda kurumuş kıkırdak olduğuna dair izleri vardı.

“Sence bu kemik, hangi bildik yaratığa ait olabilir?”

Kemiği dikkatlice inceleyerek yarı yarıya unuttuğum bilgilerimi hatırlamaya çalıştım.

“İnsana ait çok kalın bir köprücük kemiği olabilir.” dedim.

Profesör aşağı gören bir tavırla elini sallayarak itiraz etti.

“İnsanın köprücük kemiği kavislidir. Şu düz yüzeyindeki girinti, üzerinde büyük bir sinirin enlemesine seyrettiğine işaret ediyor, ki köprücük kemiğinde bu söz konusu olamazdı.”

“O zaman itiraf etmeliyim ki ne olduğunu bilemiyorum.”

“Cahilliğinin ortaya çıkmasından çekinmene gerek yok çünkü bütün Güney Kensington halkı bir araya gelse bile buna isim koyamazdı.”

Bir ilaç kutusundan, bakla tanesi boyunda ufak bir kemik çıkardı.

“Benim düşünceme göre işte şu insan kemiği de senin elinde

tuttuğun kemiğin bir eş değeri. Bu, sana yarattığın cüssesi hakkında bir bilgi verebilir. Üzerindeki kıkırdak dokusuna dikkatini çekerim, zira buradan, bunun bir fosil değil, yeni bir kemik olduğunu anlayabilirsin. Buna ne diyeceksin?”

“Tabii ki bir filin...”

Sanki bir yeri acıyormuş gibi yüzünü buruşturdu.

“Yapma! Bana Güney Amerika’da fillerden bahsetme. Şimdiki parasız devlet okullarında bile...”

“Tamam.” diye lafını kestim. “Herhangi büyük bir Güney Amerika hayvanı o zaman; tapir mesela.”

“Delikanlı, kendi işimin ehli olduğumdan emin olabilirsin. Bu kemik, zooloji ilminin tanıdığı kadarıyla ne bir tapire ne de başka bir yaratığa ait olabilir. Bu, yeryüzünde var olan fakat henüz bilimin aydınlatmadığı, her yönüyle çok büyük, çok kuvvetli ve çok yırtıcı bir hayvana ait. Hâlâ inanmıyor musun?”

“En azından çok ilgimi çekti diyelim.”

“O zaman senden hâlâ umudumuz var demektir. Bana kalırsa içinde bir yerlerde bir merak var, eh, biz de sabırla bunun etrafında bir dolaşalım bakalım. Şimdilik, ölen Amerikalıyı unutup benim hikâyeme devam edelim. Tahmin edebileceğin gibi bu meseleyi derinlemesine incelemeden Amazon’dan geri dönmem çok zordu. Üstelik ölen gezginin ne taraftan geldiğine dair izler de vardı. En azından yerli efsaneleri bana yol gösterebilirdi. Çünkü bazı söylentilerin bütün nehir kabileleri arasında ortak olarak anlatılageldiğini keşfetmiştim. Garip bir bölgeden bahsediliyordu. Curupuri’yi duymuşsundur mutlaka?”

“Hiç duymadım.”

“Curupuri, ormanın ruhudur; korkunç bir şey, kötü, sakınılması gereken bir varlık. Kimse onun şeklini şemailini tarif edemez veya gerçek kimliğini bilmez fakat bu kelimenin söylenmesi bile yerlilerin yüreğine müthiş bir korku indirmeye yeterlidir. Bütün kabileler, Curupuri'nin hangi tarafta yaşadığında hemfikirdi. Amerikalının geldiği yöndü bu. Orada korkunç bir şey vardı ve bunun ne olduğunu bulmak da benim görevimdi.”

“Ne yaptınız?”

Bütün alaycı tavırlarım kaybolmuştu artık. Bu koca adam, insanın dikkatini ve saygısını celbediyordu.

“Yerlilerin aşırı isteksizliklerinin üstesinden geldim. Bu öyle bir isteksizlikti ki konu hakkında konuşmak bile onları tedirgin ediyordu. Bazen makul bir şekilde ikna ederek, bazen hediye vererek ve kabul etmeliyim ki biraz da zora başvurarak bunlardan ikisine rehberlik yaptırıttım. Anlatması gereksiz bir sürü maceradan sonra, şimdilik gizli tuttuğum bir yöne doğru hareket ederek sonunda benden önceki Amerikalının dışında kimsenin ayak basmadığı, şimdiye kadar hiç bahsedilmeyen bir bölgeye ulaştık. Lütfen şuna bir bakar mısınız?”

Bana bir fotoğraf uzattı, yarım tabaka boyutundaydı bu.

“Yetersiz görünümünün nedeni, nehirden aşağı yolculuk sırasında botun çalkalanması ve banyo edilmemiş filmin içinde bulunduğu kutunun kırılmış olması. Neredeyse bütün film mahvoldu, telafisi imkânsız bir kayıp. Bu, kısmen

kurtarabildiğim birkaç filmde biri; filmin yetersizliği ve anormalliği üzerine yaptığım açıklamayı lütfen kabul et. Bazı sahtecilik söylentileri oldu. Böyle bir şeyi tartışmayı canım hiç istemiyor.”

Fotoğraf hakikaten de oldukça bulanıktı. Kaba bir eleştirmen, bu loş yüzeyi pekâlâ yanlış değerlendirebilirdi. Sönük, renksiz bir manzara resmiydi bu ve yavaş yavaş detaylarını kavradıkça bunun, ön planda ağaçlarla kaplı bir ova olan, uzaktan bakıldığında aynı kocaman bir şelaleye benzeyen, uzun ve çok yüksek falezleri temsil ettiğini anlayabildim.

“Herhâlde bu, resmi çizilen yerle aynı.” dedim.

“Aynı yer.” diye cevapladı Profesör. “Adamın kamp yerinin izlerini buldum. Şimdi şuna bir bak.”

Aynı yerin daha yakın plandan bir çekimiydi bu fakat resim büsbütün zedelenmişti. Üzeri ağaçla taçlanmış sarp kayalıktan ayrılmış kaya parçasını belirgin olarak seçebiliyordum.

“Hiçbir şüphem kalmadı.” dedim.

“Eh, bunu kazanç hanesine yazabiliriz.” dedi. “İlerlemeye başladık, değil mi? Şimdi lütfen şu kayalık zirvenin tepesine bakar mısın? Bir şey görebiliyor musun orada?”

“Kocaman bir ağaç.”

“Peki, ağacın üzerinde?”

“Büyük bir kuş.” dedim.

Bana bir büyüteç uzattı.

“Evet.” dedim büyüteçten bakarak. “Büyük bir kuş, ağacın üzerinde duruyor. Epey de azametli bir gagası varmış gibi

gözüküyor. Bence bir pelikan bu.”

“Görüşünün keskinliğini pek övemeyeceğim.” dedi Profesör. “Pelikan değil, aslına bakılırsa kuş da değil o. Belki de bu söz konusu örneği vurmaya başardığımı söylersem ilgini çeker. Bu, yaşadığım deneyimi mutlak bir şekilde ispat edebilecek, yanımda getirebildiğim tek delildi.”

“O hâlde hâlâ buna sahipsiniz?”

“Sahiptim. Ne yazık ki bir sürü başka şeyle birlikte, fotoğraflarımı telef eden bot kazasında kaybolup gitti. Girdapların arasında dönerek kaybolurken yakalayınca kanadının bir kısmı elimde kaldı. Karaya sürüklendiğimde öfkeden deliriyordum ama yine de şahane örneğimin kalan sefil parçası hâlâ bütün olarak duruyordu; şimdi bunu sana göstereceğim.”

Bir çekmecedен, büyük bir yarasa kanadının üst kısmına benzer bir şey çıkarttı. En az altmış santim uzunluğunda, altında zar gibi bir perde olan, kavisli bir kemik...

“Dev bir yarasa!” diye tahminde bulundum.

“Alakası bile yok.” dedi Profesör haşince. “Bilimsel ve eğitimli bir ortamda bulunmaya alıştığımдан olacak ki zoolojinin temel prensiplerinin bile bu derece az bilinmesini anlamakta güçlük çekiyorum doğrusu. Herhâlde karşılaştırmalı anatomide ilk basamak olan şu gerçeği de bilmiyordur: Bir kuşun kanadı, aslında kuşun ön koludur. Buna mukabil bir yarasa kanadı ise aralarında zar olan, ince, uzun üç parmaktan oluşmuştur. Bu vakadaki kemiğin ön kol olmadığı kesin. Senin de gördüğün gibi

bu tek parça zar, tek bir kemik üzerinde asılmış; dolayısıyla bir yarasa ya da ait olamaz. Peki kuş ya da yarasa değilse ne olabilir bu?”

Zaten az olan bilgi dağarcığım tükenmişti.

“Gerçekten bilemiyorum.” dedim.

Daha önce yardımına başvurduğumuz standart çalışma kitabını açtı.

“İşte.” dedi, parmağıyla olağanüstü bir uçan canavarı işaret ederek. “Jurasik Devrine ait uçan bir sürüngen olan dimorphodon veya pterodactylin mükemmel bir kopyası. Diğer sayfada kanat mekanizmasının bir çizimi var. Lütfen bunu elindeki örnekle bir karşılaştırır.”

Şekle bakarken bir hayret dalgası sarmıştı beni âdeta. Artık kesinkes inanmıştım. Gerçeklerden kaçmak gereksizdi. Üst üste gelen deliller eziciydi. Resim, fotoğraflar, hikâye ve şimdi de bu örnek. Bütün deliller tamamdı. Bunu söyledim, hem de büyük bir içtenlikle çünkü bana göre Profesör yanlış anlaşılmış bir adamdı. Yarı kapalı göz kapakları ve onaylayan bir gülümsemeyle sandalyesinde arkasına yaslandı. Sanki aniden çıkan güneş altında keyifle güneşlenirmiş gibi bir havaya bürünmüştü.

“Bu, şimdiye kadar duyduğum, dünyadaki en büyük olay!” dedim.

Ancak bu, bilimsel görüşümden ziyade gazetecilik açısından duyduğum heyecandı.

“Muazzam bir şey bu. Siz, kayıp bir dünyayı keşfeden bir bilim dehasısınız. Eğer şüphe ediyor gibi gözüktüysem gerçekten

çok özür dilerim. Böyle bir şeyi düşünebilmek imkânsızdı. Ama iyi bir delil gördüm mü bundan anlarım ve bence bu, herkes için de geçerli olmalı.”

Profesör, bir kedi gibi zevkle mırıldandı.

“Peki, sonra, sonra ne yaptınız efendim?”

“Yağış mevsimiydi, Bay Malone ve azığım da tükenmişti. Bu koca uçurumun bazı bölgelerine keşif gezisi yaptım fakat buraları ölçekleyebilmenin bir yolunu bulamadım. Pterodactyli gördüğüm ve vurduğum yerdeki piramit şekilli kaya biraz daha keşfe elverişliydi. Biraz dağcılık yanımdan olduğundan, bunun yarısına kadar tırmanmayı becerebildim. Ulaştığım yükseklikten, tepedeki platonun görünümüne dair daha iyi bir izlenim elde etmiştim. Çok genişti; yeşillikle kaplanmış uçurumların ne doğuya ne de batıya doğru sonu gözüküyordu. Aşağısı bataklık ve ormanlık bir alandı, yani çepeçevre yılanlar, böcekler ve humma. Burası, bu tuhaf bölgeye doğal bir koruma bariyeri oluşturmuştu.”

“Başka hiç hayat belirtisi görebildiniz mi?”

“Hayır, göremedim fakat uçurumun eteğinde kamp kurduğumuz bir hafta boyunca yukarıdan gelen çok garip sesler duyduk.”

“Ama ya Amerikalının çizdiği yaratık? Bunu nasıl açıklıyorsunuz?”

“Ancak onun zirveye eriştiğini ve bu hayvanı yukarıda gördüğünü varsayabiliriz. Bu yüzden biliyoruz ki yukarıya bir yol var. Aynı zamanda bunun çok zorlu bir yol olduğunu da tahmin

edebiliyoruz. Aksi hâlde yaratıklar aşağıya inerek yakın bölgeye yayılmış olacaktı. Herhâlde bu yeteri kadar açık, değil mi?”

“Ama orada var olmalarını nasıl izah edeceğiz?”

“Tahminime göre bu o kadar da çetrefilli bir problem değil.” dedi Profesör. “Ancak bir tek açıklama olabilir. Güney Amerika, senin de duymuş olabileceğin gibi granit bir kıta. İçerilerdeki bu bölgede, çok uzun bir dönem önce, ani bir volkanik hareketlenme meydana gelmiş olmalı. Bu uçurumların bazalt yapısına dikkatini çekerim; dolayısıyla bunlar plütonik. Muhtemelen Sussex kenti büyüklüğünde bir bölge, içindeki bütün canlılarla birlikte blok hâlinde yükselerek çevresindeki dikey uçurumlar sayesinde kıtanın geri kalan kısmını etkileyen erozyona karşı doğal bir barikat oluşturdu. Peki, sonuç? Tabii ki doğal yaşam koşulları olduğu gibi korundu. Hayatta kalma mücadelesini etkileyen çeşitli faktörler nötralize edildi veya değiştirilmiş oldu. Böylece, belki de aksi hâlde nesli tükenecek yaratıklar, yaşamaya devam ettiler. Farkına varacağın gibi pterodactyl ve stegosaurus, Jurasik Dönemi’nin canlıları, yani yaşam döngüsünün çok önemli bir çağına aitler. Bu pek garip tesadüfi şartlar altında hayatta kalmışlar.”

“Ama deliliniz gayet inandırıcı. Yapmanız gereken, sadece bunu ehliyetli otoriteler önünde sergilemeniz olsa gerek.”

“Ben de basit olarak böyle düşünmüştüm.” dedi Profesör acı acı. “Ancak söylemeliyim ki sonuç hiç de öyle olmadı. Her seferinde kısmen aptallıktan doğan, kısmen de kıskançlıktan gelen bir inanmazlıkla karşılaştım. Ama benim yapımda hiç

kimseye yaltaklanmak yoktur bayım ya da sözümden şüphe edildi diye kanıtlar aramak. İlk ataktan sonra elimde kanıt olabilecek hiçbir şeyi göstermeye tenezzül etmedim. Bu konu benim için artık nefret verici bir olay hâline gelmişti. Hakkında konuşmak istemiyordum. Senin gibi halkın aptalca merakını temsil eden adamlar mahremiyet haklarıma tecavüz ettiğinde onlara karşı gerekli ağırbaşlılığı gösteremedim. Kabul ediyorum ki yapı itibarıyla çok ateşliyim ve kışkırtıldığımda şiddete başvurma eğilimim var. Korkarım, bunu sen de gözlemledin.”

Sessizce gözümü ovuşturdum.

“Karım, bu konuda benimle daima tartışma hâlinde kalmıştır ancak bence her onurlu adam, benim gibi hissederci. Yine de bu gece, iradenin duyguları nasıl kontrol edebileceğine dair uç bir örnek vermeyi tasarlıyorum. Seni sergiye davet ediyorum.”

Masasından bir kart uzattı.

“Gördüğün gibi popüler bir üne sahip olan doğa bilimci Bay Percival Waldron’un da saat 08.30’da Zooloji Enstitüsü Salonu’nda ‘Çağların Yazıları’ hakkında bir konferans vereceği ilan edilmiş. Konuşmacıya teşekkür etmek için özellikle ben de kürsüye davet edildim. Bunu yaparken de büyük bir dikkat ve incelikle dinleyicilerin ilgisini çekecek ve belki de mesele hakkında daha derinlemesine düşüncelerini sağlayacak birkaç söz atacağım ortaya. Kışkırtıcı değil tabii, anlıyorsun ya, yalnızca bu işin daha derin olduğuna ilişkin sözler olacak bunlar. Mümkün olduğunca kendimi dizginleyeceğim, bakalım bu yöntem bana daha verimli bir sonuç getirebilecek mi?”

“Ve ben de gelebilirim demek?” diye hevesle sordum.

“Elbette.” diye cevapladı içtenlikle.

Arkadaş canlısı olduğunda da en az saldırgan olduğu kadar muazzam bir samimiyete sahipti. Yüzündeki iyilik tebessümü harikulade bir şeydi, yarı açık yarı kapalı gözleriyle siyah sakalı arasındaki yanakları sanki iki kırmızı elmaya dönüşüyordu böyle güldüğü zaman.

“Gel tabii. Her ne kadar yetersiz ve konu hakkında cahil olsa da dinleyiciler arasında bir destekçimin olması beni rahatlatır. Bana öyle geliyor ki Waldron için epey bir kalabalık gelecek; tepeden tırnağa bir şarlatan olmasına rağmen hayli tutkulu bir taraftar kitlesine sahiptir. Şimdi Bay Malone, sana planladığımdan çok daha fazla zaman ayırmış bulunmaktayım. Dünyaya mal olmuş bilgiyi bireylerin tekeline bırakmak doğru değil. Seni bu akşamki konferansta görmekten mutluluk duyacağım. Bu arada, sana anlattığım materyalin hiçbir şekilde basına aksettirilmemesi gerekliliğini anlıyorsun, tabii.”

“Fakat Bay McArdle -haber editörüm, biliyorsunuz- ne yaptığımı bilmek isteyecektir.”

“Ne istersen söyle ona. Bu arada, eğer başka birini casusluk için gönderirse onu kamçıyla karşılayacağımı da söyleyebilirsin. Her neyse, bunun basında çıkmaması işini sana bırakıyorum. Çok güzel. O hâlde saat 08.00’de Zooloji Enstitüsü Salonu’nda görüşmek üzere.”

Beni kapıdan geçirirken son izlenimim, kırmızı yanakları, mavi-siyah dalgalı sakalı ve tahammülsüz gözleri olmuştu.

5. BÖLÜM

“Soru!”

Profesör Challenger’la yaptığımız birinci görüşmenin fiziksel, ikincisinin ise zihinsel şokuyla kendimi bir kez daha Enmore Park’ta bulduğumda, iyice bitkinleşmiş bir gazeteciymdim artık. Ağrıyan kafamda nabız gibi atan bir düşünce varsa o da bu adamın hikâyesinde bir gerçeklik olduğuydu. Bu olağanüstü bir şeydi ve bir şekilde gazetede yayınlama iznini aldığımda inanılmaz bir haber oluşturacaktı. Yolun sonunda bekleyen bir taksiye atladığım gibi çabucak ofise döndüm. McArdle her zamanki gibi görevi başındaydı.

“Ee!” diye bağırdı hevesle. “Bir iş çıkacak mı? Delikanlı, bana öyle geliyor ki sen boğuşmuşsun. Sakın adamın sana saldırdığını söyleme bana.”

“Başlangıçta pek anlaşımadık.”

“Nasıl biri olduğunu bilirim ben onun! Ne yaptın?”

“Eh, bir müddet sonra sakinleşti ve bir sohbet ettik. Ama hiçbir şey alamadım ondan; yani yayınlamak için hiçbir şey.”

“Ben bundan pek emin değilim. Ondan bir mor göz almışsın ve bu da yayınlanmaya değer. Bay Malone, bu şiddete göz yumamayız. Bu adama haddini bildirmeliyiz. Yarın onun hakkında bir başmakale hazırlayacağım, bu biraz yankı getirecektir. Sen yeter ki bana hikâyesi ver, bu adamı sonsuza

dek damgalayacağım. ‘Profesör Munchausen’ nasıl, iç başlık için iyi mi? Sir John Mandeville -Cagliostro- tarihteki bütün üçkâğıtçılar ve zorbalar. Onun nasıl bir sahtekâr olduğunu ortaya çıkaracağım.”

“Ben sizin yerinizde olsam bunu yapmazdım efendim.”

“Nedenmiş o?”

“Çünkü hiç de sahtekâr birisi değil o.”

“Ne!” diye gürlledi McArdle. “Yani sen şimdi bütün bu mamut, mastodont⁴ ve büyük deniz ejderhası hikâyelerine inandığını mı söylüyorsun?”

“Bunları bilemem. Zaten onun da böyle şeyler iddia ettiğini zannetmiyorum. Ama yeni bir şeyler bulduğu kesin.”

“O zaman yaz da görelim şunu, Tanrı aşkına!”

“Bunu ben de çok istiyorum. Ancak bütün bildiklerimi, bana yazmamam koşuluyla anlattı.”

Profesörün hikâyesini birkaç cümleye sıkıştırarak anlattım.

“İşte böyle.”

McArdle’in yüzünde derin bir inanmazlık ifadesi vardı.

“Pekâlâ, Bay Malone.” dedi sonunda. “Bu geceki şu bilimsel toplantıya gelelim, bu konuda bir gizlilik olamaz nasılsa. Bunu hiçbir gazetenin yazacağını sanmıyorum. Çünkü zaten Bay Waldron hakkında bir düzine yazı yazıldı. Üstelik kimsenin de Challenger’ın konuşacağından haberi yok. Eğer şansımız yaver giderse bu işin kaymağını yiyebiliriz. Sen nasıl olsa orada olacağına göre, bize tam takım bir rapor hazırlarsın. Gece

⁴ Nesli tükenmiş,fil benzeri bir hayvan. (ç.n.)

yarısına kadar gazetede boş yer hazır tutacağım.”

Günüm çok dolu geçmişti. Akşam da Savage Kulüp’te Tarp Henry’yle erken bir yemek yiyerek ona yaşadığım maceranın bir kısmını anlattım. Avurtları içine geçmiş zayıf yüzünde kuşkucu bir ifadeyle beni dinlemiş, Profesörün beni ikna ettiğini öğrendiği zaman gürültülü bir kahkaha koyvermişti.

“Sevgili dostum, gerçek hayatta böyle şeyler olmaz. İnsan rastgele büyük bir keşifle karşılaşır sonra da elindeki delilleri kaybetmez. Sen bunu roman yazarlarına bırak. Bu adam bir tilki gibi kurnaz ve hilekârdır. Hepsi palavra bunların.”

“Peki, ya Amerikalı şair?”

“Hiçbir zaman var olmadı.”

“Resim defterini gördüm onun.”

“Challenger’ın defteriydi o.”

“O hayvanı onun mu çizdiğini söylüyorsun?”

“Tabii ki o çizdi, başka kim olabilir?”

“Ya fotoğraflar?”

“Fotoğraflarda hiçbir şey yoktu. Kendin de kabul ettiğin gibi sadece bir kuş gördün.”

“Bir pterodactyl.”

“Bunu söyleyen o. Pterodactyli kafana o soktu.”

“Peki, ya kemikler?”

“Birincisi, bir İrlanda yahnisinden çıkma. İkincisi de o günkü temsil için sahneye konuldu. Eğer kafan çalışıyorsa ve ne yaptığını biliyorsan bir kemiği de aynı bir fotoğraf gibi kolayca taklit edebilirsin.”

Kendimi huzursuz hissetmeye başlamıştım. Belki de biraz çabuk teslim olmuşum Profesöre. Sonra birden, aklıma sevindirici bir fikir geldi.

“Toplantıya gelecek misin?” diye sordum.

Tarp Henry düşünceli gözüküyordu.

“Pek sevilen birisi değil şu bizim cana yakın Challenger’ımız. Bir sürü insanın onunla görülecek hesabı var. Diyebilirim ki şu anda Londra’nın en nefret edilen adamı. Eğer tıp öğrencileri çıkagelirse sonu gelmez bir kargaşa yaşanacaktır. Bu hengâmeye bulaşmak istemiyorum.”

“En azından kendi ağzından tezini dinlemekle ona hakkını vermiş olacaksın.”

“Eh, belki de doğrusu bu. Pekâlâ, akşama seninleyim.”

Salona vardığımızda beklediğimizden çok daha büyük bir kalabalıkla karşılaşmıştık. Bir dizi taşıt, beyaz sakallı profesörlerden oluşan kargosunu boşaltırken kavisli girişin altında toplanmış mütevazı yayaların oluşturduğu siyah hat, bu geceki dinleyicilerin bilimsel olduğu kadar popüler olacağını da gösteriyordu. Gerçekten de koltuklarımıza oturur oturmaz galeride ve salonun arka kısımlarında genç, hatta çocuksu bir havanın hâkim olduğunun farkına varmıştık. Arkama baktığımda sıra sıra oturmuş tıp talebelerinin bildik tiplerini görebiliyordum. Anlaşıldığı kadarıyla bütün büyük hastaneler kendi kontenjanlarını göndermişlerdi. Dinleyicilerin davranışları şimdilik neşeli fakat afacancaydı. Popüler parçalardan alıntılar, büyük bir neşeyle koro hâlinde söyleniyordu, ki böyle bilimsel bir

konferansa başlangıç olarak biraz tuhaf kaçmıştı. Genel olarak şakalaşmaya olan eğilim, her ne kadar bunların hedefi olmanın şüphe götürür onurunu taşıyan profesörler için utandırıcı olsa da diğerleri için akşamın eğlenceli geçeceğine işaretledi.

Bu yüzden yaşlı Doktor Meldrum, meşhur kıvrık uçlu opera şapkasıyla kürsüye çıktığında, “Nereden buldun o tuğlayı?” diye bir uğultu kopunca alelacele çıkararak bunu el çabukluğuyla sandalyesinin altına saklamıştı. Gut hastası Profesör Wadley aksayarak koltuğuna yönelirken salonun her köşesinden hasta ayak parmağının nasıl olduğuna dair duygulu konuşmaların yayılması, adamcağızı hâliyle utandırmıştı. Bununla beraber en büyük gösteri, yeni tanışmış olduğum Profesör Challenger’ın girişten geçerek ön sıradaki koltukların en uç köşesindeki yerine yerleşmesiyle kopmuştu. Siyah sakalı köşeden gözükünce öyle bir hoş geldin hengâmesi patlamıştı ki Tarp Henry’nin burada toplanan kalabalığın sadece konferans için değil, ortalıkta dolanıp duran Profesör Challenger’ın de bu toplantıda yer alacağına dair söylentiler nedeniyle olduğu düşüncesinden ben de şüphe etmeye başlamıştım.

Profesörün salona girişi esnasında ön saflardaki iyi giyimli seyircilerden destekleyici gülüşmeler olmuştu. Sanki öğrencilerin o sırada yaptığı gösteriye onlar da katılıyor gibiydiler. Karşılama gerçekten de müthiş bir uğultu meydana getirmişti. Sanki etobur hayvan kafesinin, elinde kovayla yaklaşan bakıcının uzaktan yaklaşan adım seslerini duyması sırasında çıkardığı gürültüye benziyordu bu. Gürültünün

tehditkâr bir havası vardı belki ama ben bunu daha çok olağan bir kalabalığın çıkardığı bir bağırtı gibi görmüş; sevilmeyen veya kızılan birine değil de ilgi duyulan veya eğlendirici birine karşı sahneye konan gürültülü bir hoş geldin gösterisi olarak hissetmiştim aslında. Challenger, sanki havlayıp duran köpek yavrularını karşılayan nazik bir centilmen edasıyla, ölçülü ve küçük görür bir havayla gülümsemişti. Yavaşça oturarak göğsündeki nefesi dışarı verdikten sonra, elini sakalının üzerinde okşarcasına gezdirdi ve yarı açık yarı kapalı göz kapaklarının ardındaki kibirli gözleriyle, etrafını saran kalabalığa bir göz gezdirdi. Başkan Profesör Ronald Murray ve konferansçı Bay Waldron öne doğru ilerlerlerken, Challenger'ın salona girişi üzerine koparılan fırtına henüz dinmemişti bile. Sonunda oturma başladı.

Profesör Murray'in çoğunlukla İngilizlerin muzdarip olduğu duyulamama kusuruna sahip olduğunu söylersem eminim kendisi beni affedecektir. Söyleyecek şeyleri duyulmaya layık olan insanların, bunları işitilir hâle getirmeyi öğrenmek için nasıl olup da en ufak bir çaba bile göstermedikleri, doğrusu çağımızın en garip bilinmezlerinden biri olsa gerek. Böyle insanların metodu, daha çok, kaynaktan aldıkları değerli cevheri iletken olmayan bir boru yoluyla depoya aktarmaya benziyor, ki aslında bu boru çok ufak bir gayretle açılabilir. Böylece Profesör Murray, kendi beyaz kravatıyla masadaki su sürahisine ve sağ tarafında muzipçe parıldayan gümüş şamdana birkaç derin anlamlı söz ettikten sonra yerine oturdu. Arkasından Bay

Waldron, meşhur popüler konuşmacı, genel bir alkış tufanı ortasında kürsüye yöneldi. Bay Waldron, zayıf, haşin bir adamdı. Cırtlak bir sese ve saldırgan tavırlara sahipti. Ancak bununla beraber, başkalarının fikirlerini anlatmada bir ustalığa ve bunları sokaktaki adamın anlayabileceği bir dile çevirebilme, hatta ilginç bir hâle sokma yeteneğine sahipti. En olmadık konular bile onun ağzında komik bir hâle gelebiliyor ve böylece Ay-Güneş tutulması süreci veya omurgalıların oluşumu gibi konular, onun ele alışıyla mizahi bir havaya bürünebiliyordu.

Bilimin yorumladığı yaratılış gerçeğini gözlerimizin önüne kuş bakışı bir açıdan sunmuştu ve kullandığı dil her zaman yalın, bazen de resimseldi. Bize Dünya'yı; alevleri göklere yükselen, muazzam, yanıcı gaz kütesini anlattı. Sonra katılaşmayı, soğumayı, dağları oluşturan büzüşmeyi, suya dönüşen buharı ve açıklanamayan hayat kavramının sahneye konulacağı platformun yavaş yavaş hazırlanmasını tasvir etti. Hayatın kaynağı hakkında gizli bir belirsizlik sergiliyordu. Hayatı meydana getiren mikroorganizmaların ilk plandaki kavurucu sıcaklığa dayanmalarına imkân olmadığından oldukça emindi. O hâlde yaşam daha sonra oluşmuştu. Ya da yerkürenin soğuyan inorganik elementlerinden mi var etmişti kendisini? Büyük bir olasılıkla evet. Bu yapı taşları, dışarıdan, bir meteorun üzerinde mi gelmişti? Gerçek olması çok zor bir savdı bu. Genelde en bilge kişi, konu hakkında en az dogmatik görüşe sahip olan kişiydi. İnorganik maddelerden yaşam elde edemiyorduk veya en azından şimdiye kadarki laboratuvar denemeleri bunu

göstermişti. Yaşama ölüm arasındaki açıklığı birleştirebilecek bir köprüye, kimya bilginiz henüz sahip değildi. Ancak doğanın kimyası daha yüksek, daha inceydi ve çağlar boyunca süregelen muhteşem etkileşimlerle, pekâlâ bizim anlayacağımız sonuçları üretebilirdi. Mesele şimdilik burada bırakılmaydı.

Konuşmacı, konuyu böylece büyük hayvan merdivenine getirmişti. Ta en altta yumuşakçalar ve zayıf deniz yaratıklarından başlayarak, basamak basamak sürüngenlere, balıklara ve sonunda da bütün memelilerin -ve bu bağlamda salondaki bütün dinleyicilerin de- direkt atası sayılabilecek, yavrularını canlı olarak doğuran kanguru faresine kadar anlattı. “Hayır! Hayır!” dedi arka sıralardan bir öğrenci. O, “Hayır, hayır!” diye bağırarak, kırmızı kravatlı, genç delikanlı, ki herhâlde bir yumurtadan çıktığını iddia ediyordu, konferanstan sonra kendisini bekler miydi acaba, zira böyle bir garabeti görmekten büyük memnunluk duyacaktı. (Kahkahalar.) Tabiatın çağlar süren devriminin sonucunun bu kırmızı kravatlı delikanlı olmasını düşünmek çok garipti. Fakat süreç durmuş muydu? Bu kişi, türünün kesinlikle son örneği miydi, gelişim sürecinin sonu muydu? Bu delikanlı, kişisel hayatında ne gibi erdemlere sahip olursa olsun, kendisinin gelişimiyle muazzam evrim sürecinin hakkının verilmiş olamayacağını belirtmekle, delikanlının duygularını incitmemiş olacağını umuyordu. Evrim, durağan bir güç değil, devamlılığı olan bir süreçti ve bizi bekleyen daha nice büyük gelişmeler vardı.

Böylece kıs kıs gülüşler arasında, müdahale eden şahsı

bir güzel benzettikten sonra, konuşması tekrar geçmişin manzarasına dönmüştü. Denizlerin kuruması, sahillerin ortaya çıkışı, zengin bir hayat tabakasına sahip göllerin kıyısındaki durağan, vahşi yaşam; deniz yaratıklarının balçık kıyılarda gizlenme eğilimi, onları bekleyen bol yiyecek kaynakları ve akabinde muazzam gelişmeleri.

“İşte bugün Wealden veya Solenhofen arduvazlarında gördüğümüz zaman bizi hâlâ korkutan büyük kertenkeleler bayanlar, baylar.” diye ekledi. “Fakat şanslıyız ki insan türü, gezegenimizde varlığını ortaya çıkarmazdan çok önce bunların nesli tükenmişti.”

“Soru!” diye bir ses gürledi platformdan.

Bay Waldron, müdahale ettiği için perişan ettiği kırmızı kravatlı şahıs örneğinde görüldüğü gibi Tanrı vergisi keskin bir zekâya sahip, çok disiplinli bir konuşmacıydı. Ancak bu çıkış, ona öyle gülünç gelmişti ki bununla nasıl başa çıkacağını kavrayamamıştı. Çürük fikirli bir Bacon taraftarının, bir Şekspiryen saldırısı gibiydi bu ya da bir gök bilimcisinin “Dünya düzdür.” diyen bir fanatiğin tacizine uğraması gibi bir şey. Bir müddet duraladıktan sonra sesini daha da yükselterek kelimeleri yavaş yavaş tekrarladı:

“İnsan oluşmadan önce nesilleri tükenmişti.”

“Soru!” diye gürledi ses bir kez daha.

Waldron şaşkınlıkla, platformda sıralanmış profesörlere göz atarken, sonunda sandalyesinde arkaya yaslanmış ve sanki uykusunda gülümsüyormuş gibi eğlenceli bir ifadeyle gözlerini

kapatmış olan Profesör Challenger'ı gördü.

“Ah, evet...” dedi bir omuz silkerek. “Dostumuz Profesör Challenger.”

Sonra da sanki bu son açıklama ve daha başka bir şey söylemeye gerek yok, dermişçesine, gülüşmeler arasında konuşmasını yeniden başlatmıştı.

Ancak olay, kapanmanın çok ötesindeydi. Konuşmacı, geçmişin hangi dönemecine sapsa sapsın, yolu dönüp dolaşıp yine neslin tükenmesine veya tarih öncesi devirlere geliyor ve bu da Profesör Challenger'dan aynı öküz böğürtüsü gibi sesin anında yükselmesine neden oluyordu. Seyirciler de artık bunu beklemeye başlamışlardı ve ses çıktığı anda onlar da coşkuyla gürliyordu. Kalabalık öğrenci safları da olaya katılmıştı; öyle ki Profesörün sakalı aralanıp ağzı her açıldığında, o daha hiçbir ses çıkarmaya fırsat bulamadan yüzlerce ses “Soru!” diye haykırıyor ve karşılığında da aynı sayıdaki seslerden “Kendinize gelin!”, “Rezalet!” nidaları yükseliyordu. Waldron, deneyimli bir konuşmacı ve sıkı bir adam olmasına rağmen sarsılmıştı. Duraklamaya, kekelemeye, kendi kendini tekrarlamaya başladıktan sonra, sonunda uzun bir cümlede takılıp kaldı ve hiddetle sıkıntılarının kaynağına döndü.

“Bu kadarı fazla artık!” diye öfkeyle haykırdı, platforma ateş saçan gözlerini dikerek. “Sizden bu cahilce ve kaba müdahalelerinizi durdurmanızı istemek zorundayım, Profesör Challenger.”

Şimdi salon suspus olmuş ve öğrenciler, Olimpos'taki

büyük ilahların birbirleriyle kapaşmalarını izlerken zevkle koltuklarına mihlanmışlardı. Challenger, cüsseli bedenini yavaşça koltuğundan kaldırdı.

“Ben de buna karşılık, sizden, bilimsel gerçeklerle uyuşmayan varsayımlarınızı sona erdirmenizi istemek durumundayım Bay Waldron.”

Sözcükler, bir kasırgayı serbest bırakmıştı. Küfürlerin ve eğlenceli bağırtıların arasından “Ayıp! Rezalet!”, “Bırakın konuşsun!”, “İhtar verin!”, “Dışarı çıkartın şunu!”, “Atın bu adamı platformdan dışarı!”, “Haklı!” nidaları yükseliyordu. Başkan ayağa kalkmış ellerini çırparken heyecanla bir koyun gibi meleyerek:

“Profesör Challenger... Kişisel... görüşler... daha sonra...”, diyebilmişti ancak güçlkle duyulabilen sesinin en tepe noktalarında.

Müdahaleci, öne doğru eğilip selam verdikten sonra gülümseyerek sakalını okşamış ve tekrar koltuğuna çökmüştü. Waldron kızarmış, bozarmış ve savaşçı bir tavırla görüşlerini sunmaya devam etmişti. Arada sırada bir fikir öne sürdüğü zaman, yüzünde hâlâ aynı geniş ve mutlu gülümsemeyle derin bir uykuya dalmış gibi görünen rakibine zehirli bakışlar fırlatıyordu.

Sonunda konuşma bitti... Bana kalırsa bu biraz erkenceydi çünkü söylevin sonu biraz aceleye getirilmiş ve konu dağılmıştı. Konunun akışı kabaca kesilmişti ve seyirciler de huzursuz ve beklentili bir havaya girmişlerdi. Waldron yerine oturdu ve başkanın birkaç lakırtısından sonra Profesör Challenger ayağa

kalkarak platformun köşesine doğru yürüdü.

Gazetenin ilgisi nedeniyle konuşmasını kelimesi kelimesine kaydettim.

“Bayanlar, baylar...” diye başladı konuşmasına, arka sıralarda devam eden bir şamata arasında.

“Affedersiniz. Bayanlar, baylar ve çocuklar, demeliydim. Buradaki seyircilerin büyük bir bölümünü atladığım için özür dilemeliyim. (Profesör kürsüde havada tuttuğu bir eli ve anlayışlı bir ifadeyle salladığı kocaman kafasıyla, sanki Papa hazretlerinin kalabalığı kutsayışını taklit ediyordu ve ortalık iyice kıyamet yerine dönmüştü.) Az önce dinlediğimiz zengin ve hayal gücü açısından kuvvetli konuşması için Bay Waldron’a bir teşekkür oyu vermek için seçilmiş bulunuyorum. İçeriğinde katılmadığım noktalar var ki dile getirildiğinde bunlara dikkat çekmek görevimdi. Ancak her şeye rağmen Bay Waldron, gezegenimizin tarihi olduğuna inandığı olaylar dizisini basit ve ilginç bir şekilde anlatma amacını gayet güzel yerine getirdi. Popüler konuşmalar, dinlemesi en kolay olanlardır ama Bay Waldron (burada Waldron’a bakarak bir göz kırptı), bu tip konuşmaların zorunlu olarak hem yüzeysel hem de yanılgıya düşürücü olduğunu söylersem beni affedecektir mutlaka. Çünkü bu şekil konuşmalar, cahil dinleyicilerin anlayış seviyesine indirgenmek zorundadır. (İronik alkışlamalar.) Popüler konuşmacıların doğasında asalaklık vardır. (Bay Waldron’dan kızgın protesto hareketleri.) Bunlar, para veya şöhret için fakir ve tanınmamış kardeşlerinin ortaya koyduğu işleri istismar ederler. Hâlbuki

laboratuvarlarda elde edilen en ufak bir gerçek, bilim tapınağına konulan bir tuğlacık bile, ikinci el bilgilerin şov yapıldığı fakat geride faydalı hiçbir şey bırakmayan nafile bir saatten çok daha değerlidir. Bu belli görüşleri ortaya koymamın sebebi, özellikle Bay Waldron'u küçük düşürmek arzusundan değil ancak sizlerin dikkatinizin dağılıp kilisenin ayak işlerine bakan muavinle başpapazı karıştırmanızı önlemek içindir. (Bu noktada Bay Waldron, başkana bir şeyler fısıldayınca, başkan yarı kalkarak önündeki sürahiye haşince söylendi.) Fakat bu kadarı yeterli! (Şiddetli ve uzun süren alkışmalar.) Şimdi daha ilginç bir konuya geleyim. Orijinal bir araştırmacı olarak konuşmacımızın özellikle hangi konuda doğruluğunu sorguladım? Bazı tip hayvanların hayatının yeryüzündeki sürekliliği konusunda. Bu konu hakkında amatör biri ya da popüler bir konferansçı olarak değil, bilimsel vicdanı kendisini gerçeklere sıkı sıkıya bağlı olarak hareket etmeye zorlayan birisi olarak konuşuyorum. Evet, Bay Waldron varsayımında çok yanılmakta. Çünkü kendisi, tarih öncesi diye adlandırılan hiçbir hayvan görmedi ve bu yüzden de bunların neslinin ona göre tükenmiş olması lazım. Kendisinin de belirttiği gibi onlar gerçekten bizim atalarımız ancak eğer tabir yerindeyse çağdaş atalarımız; zira yuvalarını araştırmak için yeterli çaba gösterilir ve enerji harcanırsa bu korkunç görünümlü müthiş hayvanlar hâlâ bulunabilir. Jurasik Döneme ait olduğu düşünülen yaratıklar, en büyük ve en yırtıcı memelilerimizi bir çırpıda avlayıp yutabilecek canavarlar, hâlâ yaşıyor. ('Saçmalık!', 'İspatla!', 'Sen nereden biliyorsun?', 'Soru!')

bağırtiları.) Nereden bildiğimi mi soruyorsunuz? Biliyorum çünkü onların gizli sığınaklarını ziyaret ettim.

Biliyorum çünkü onlardan bazılarını gördüm. (Alkışlar, gürültüler ve bir ses: ‘Yalancı!’) Ben mi yalancıyım? (Genel ve coşkulu onama.) Birisinin bana yalancı dediğini mi duydum? Beni yalancı diye çağıran şahıs ayağa kalkma zahmetinde bulunabilir mi, kendisini tanıyayım? (Bir ses: ‘İşte burada efendim!’ Bir grup öğrenci, kendileriyle şiddetle boğuşmaya çalışan ufak tefek, gözlüklü, hımbıl birisini havaya kaldırmıştı.) Bana yalancı demeye mi cüret ettin? (‘Hayır, efendim, hayır!’ diye bağırdı zanlı ve kutudan fırlayan yaylı soytarılar gibi ortadan kayboluverdi.) Eğer bu salonda doğru sözlülüğümden şüphe etmeye cüret eden varsa konferanstan sonra onunla bir çift laf etmekten zevk duyacağım. (‘Yalancı!’) Kim söyledi onu? (Yine can havliyle öne doğru ittirilen hımbıl iyice havaya kaldırıldı.) Eğer aranızda gelirse...”

(Genel koro hâlindeki “Gel, sevgilim, gel!” bağrıışmaları bir süre için oturumun devamını engellerken, bu sırada başkan da ayağa kalkmış, kollarını sallayarak âdeta müziği yöneten orkestra şefi görünümüne bürünmüştü. Profesörün yüzü kıpkırmızı kesilmiş, burun çeperleri genişlemişti ve sakalı pırıl pırıl parlıyordu. Artık tamamıyla zıvanadan çıkmış bir hâldeydi.

“Her büyük kâşif, hep aynı inanmazlıkla karşılanmıştır; aptallar sürüsünün değişmez tepkisidir bu. Büyük gerçekler önünüze serildiği zaman bunu anlamınıza yardım edecek sağduyudan ve ileri görüşlülükten yoksunsunuz. Siz ancak

bilimde yeni sahalara açmak için canını bile tehlikeye atan adamlara çamur atmasını bilirsiniz. Peygambere eziyet ettiniz siz! Galileo! Darwin ve ben de...”(Uzayan alkışlamalar ve oturumun devamının imkânsız hâle gelmesi.)

Bütün bu aceleyle aldığım notlar, aslında o anda toplantı yerinin nasıl bir kıyamet yerine döndüğünü anlatmaktan çok uzaktı. Gürültü ve bağrışmalar öyle müthişti ki birkaç bayan aceleyle arkalara kaçmıştı. Ölesiye ciddi ve saygıdeğer profesörler bile öğrenciler gibi kendilerini havaya kaptırmışlardı ve beyaz sakallı adamların ayağa kalkarak inatçı Profesöre yumruklarını salladıklarını görüyordum. Salondaki muhteşem kalabalık, hiddetten köpüren, patlamaya hazır bir barut fıçısı gibiydi. Profesör bir adım ileri gelerek ellerini kaldırdı. Adamda öylesine bir azamet, öylesine insanı teslim alan otoriter bir tavır ve canlılık vardı ki kumandan edasıyla yaptığı bu hareketle ve hükmeden gözleriyle velvele ve bağrışmaları yavaş yavaş dindirmişti. Kesin bir mesajı var gibiydi.

Kalabalık, dinlemek için sessizleşti.

“Sizi alıkoymayacağım.” dedi. “Bu gereksiz. Gerçek, gerçektir ve birkaç aptal gencin çıkardığı gürültünün -ve korkarım ki aynı derecede aptal kitledilerinin kopardığı velveleyi de buna eklemeliyim- duruma etkisi olamaz. Yeni bir bilim alanı keşfettiğimi iddia ediyorum. Siz ise itiraz ediyorsunuz. (Alkışlar) Öyleyse sizi araştırmaya davet ediyorum. İçinizden bir veya daha fazla kişiyi söylediklerimin doğru olup olmadığını araştırmak için görevlendirmeye var mısınız?”

Kıdemli bir karşılaştırmalı anatomi profesörü olan Bay Summerlee ayağa kalkmıştı. Modası geçmiş bir ilahiyatçı yönü olan, ince, uzun, amansız bir adamdı. Profesöre, işaret ettiği görüşlerin, kendisinin iki yıl önce Amazon Nehri'ne yapmış olduğu yolculuk sonucu elde edilenler olup olmadığını sormak istediğini bildirdi.

Profesör Challenger bunu doğruladı.

Bay Summerlee; Wallace, Bates ve daha önce bu bölgeyi araştırmış olan, bilimsel alanda ün yapmış diğer kâşiflerden sonra Profesör Challenger'ın nasıl olup da burada yeni keşifler yapma iddiasında olduğunu öğrenmek istiyordu. Profesör Challenger ise Bay Summerlee'nin her nasılsa Amazon Nehri'yle Thames Nehri'ni birbirine karıştırır gibi gözüktüğünü söylüyordu; yani birincisi biraz daha büyük bir nehirdi, yani eğer Bay Summerlee gerçekten bilmek istiyorsa Amazon, bağlantılı olduğu Orinoco'yla birlikte 50.000 millik bir alana yayılmıştı ve böylesine muazzam bir sahada birisinin gözden kaçırdığını bir başkasının bulması hiç de imkânsız değildi.

Bay Summerlee, zehirli bir gülümsemeyle Thames ve Amazon arasındaki farkı tabii ki bildiğini ifade etti. Şöyle ki birincisi hakkındaki herhangi bir varsayım denenebilirdi fakat ikincisi için bu imkânsızdı. Eğer Profesör Challenger şu prehistorik⁵ hayvanların bulunduğu bölgenin enlem ve boylamlarını verebilirse epey makbule geçecekti.

Profesör Challenger, bu bilgiyi kendine ait bazı gerekli

⁵ Tarih öncesi (e.n.)

sebepler dolayısıyla saklı tutma arzusunda olduğunu ancak dinleyiciler arasından uygun bir komite seçilmesi hâlinde bunu vermeye hazır olduğunu belirtti. Acaba Bay Summerlee böyle bir komitede hazır bulunup hikâyesini kişisel olarak araştırmak ister miydi?

Bay Summerlee:

“Evet, isterim.” (Büyük alkış.)

Profesör Challenger:

“Şu hâlde size yönünüzü bulmayı sağlayacak bilgileri sunacağımı garanti ediyorum. Bununla beraber, Bay Summerlee ifademini doğruluğunu kontrole giderken benim de onun ifadesini kontrol edebilmek için yanında birkaç kişinin daha olmasını istemem doğru olacak. Bu işin içinde zorluklar ve tehlikeler olduğu gerçeğini sizden gizlemeyeceğim. Bay Summerlee'nin daha genç bir yardımcıya ihtiyacı olacak. Gönüllü olmak isteyen var mı?”

İşte insanın hayatının en büyük olayı, bir anda burnunun dibinde böyle bitiverir. Bu salona girerken rüyalarımın bile göremeyeceğim, inanılmaz bir maceraya atılmak için gönüllü olabileceğim aklıma gelir miydi? Fakat Gladys... İşte onun bahsettiği tam böyle bir fırsat değil miydi? Gladys gitmemi söylemişti bana. Bir anda ayağa fırlamıştım, konuşuyordum ama kelimeleri hazırlamamıştım bile. Arkadaşım Tarp Henry eteklerimden çekiştirirken:

“Malone, otur aşağı, soytarı etme kendini!” diye fısıldadığımı duydum.

Aynı anda benden birkaç sıra önde ince, uzun, koyu kıvıll saçlı bir adamın da ayağı kalkmış olduğunu fark ettim. Sert ve kıvıll gözleriyle yiyecekmiş gibi bana bakıyordu fakat kararımın dönmeye niyetli değildim.

“Sayın Başkan, ben gitmek istiyorum.” diye tekrar tekrar seslendim.

“İsmin! İsmin!” diye bağırdı seyirciler.

“İsmim Edward Dunn Malone. Daily Gazette'nin muhabiriyim. Kesinlikle ön yargısız bir tanık olacağımı iddia ediyorum.”

“Sizin isminiz nedir efendim?” diye sordu başkan, uzun boylu rakibime.

“Lord John Roxton, Amazon'da daha önce bulundum, bölgeyi biliyorum ve bu araştırma için özel vasıflara sahibim.”

Başkan:

“Lord Roxton'un sporcu ve gezgin olarak tabii ki dünyaca tanınmış birisi olduğunu hepimiz biliyoruz.” dedi. “Bununla beraber böyle bir araştırma gezisinde basının da bir temsilcisinin bulunması mutlaka yararlı olacaktır.

“Şu hâlde...” dedi Profesör Challenger. “Bu iki centilmenin, yaptığımız toplantının temsilcileri olarak Profesör Summerlee ile yapacağımız araştırma gezisine eşlik ederek, ifadelerimin doğru olup olmadığı hakkında rapor tutmalarını öneriyorum!”

Böylece bağırmalar ve alkışlar arasında kaderimiz çizilmiş ve kafam önümde, birdenbire yükselen bu yepyeni ve dev gibi proje karşısında yarı yarıya sersemlemiş bir hâlde, kendimi

kapıya doğru akan insan seli içinde bulmuştum. Salondan çıktığımda, bir an için, kaldırımdan aşağı doğru aceleyle ilerleyerek gülüşüp duran öğrencilerin ve ortalarında inip kalkan ağır bir şemsiyeyi kavramış bir elin farkına vardım. Sonra bir alkış ve homurtu tufanı arasında, Profesör Challenger'ın taşıdığı dönemeçten kayıp gitti. Şimdi aklım, Gladys'le ve geleceğimle ilgili türlü düşüncelerle dolmuş, Regent Caddesi'nin gümüşü ışıkları altında yürüyordum.

Aniden omzumda bir el hissettim. Döndüm ve kendimi bu garip yolculukta bana eşlik etmek üzere gönüllü olan, ince, uzun adamın muzip, etkileyici gözlerine bakarken buldum.

“Bay Malone, anladığım kadarıyla yol arkadaşlığı yapacağız, ha? Evim, hemen Albany'ye yakın bir caddede. Belki de bana bir yarım saat ayırma inceliğini gösterirsiniz çünkü size acil olarak anlatmam gereken bir-iki konu var.”

6. BÖLÜM

“Tanrı’nın Kamçısı”

Lord John Roxton’la beraber Vigo Caddesi’ne saparak meşhur aristokrat yuvasının solgun girişine doğru ilerledik. Yeni tanıştığım dostum, uzun ve sıkıcı bir pasajın sonunda bir kapıyı ittirip açarak elektrik düğmesini çevirdi. Renkli camlardan süzülen birkaç ampul, önümüzdeki geniş odanın tamamına kızıl bir parlaklık getirmişti. Eşikte durmuş etrafi incelerken genel olarak edindiğim izlenim, konfor ve şıklığın erkeksi bir canlılıkla birleştirildiği yönündeydi. Her yere varlıklı ve zevkli bir hava bulaşmıştı ama etraf aynı zamanda bekârlığın getirdiği dikkatsiz bir dağınıklık içindeydi. Yere zengin kürkler ve kim bilir hangi egzotik pazardan alınmış garip, parlak renkli matlar serpiştirilmişti. Duvarlar, benim deneyimsiz gözlerimin bile nadir ve pahalı olduğunu anlayabildiği yazmalar ve tablolarla donatılmıştı: Boksör skeçleri, balerin kızlar, şahane bir Fragonard, savaşı anlatan bir Girardet ve rüya gibi bir Turner. Bütün bu süslemelerin arasına serpiştirilmiş zafer hatıratı, bir anda aklıma Lord Roxton’un devrinin en sağlam atlet ve sporcu kişilerinden biri olduğu gerçeğini getirmişti. Şöminenin üstündeki birbirine çapraz duran lacivert ve kiraz pembesi kürekler de bunların üstünde ve altındaki boks eldivenleri ve kemerler de, her ikisinde de mükemmelliğe erişmiş bir adamın

aletleriydi. Hepsinin tepesinde, Lado bölgesinden gelen nadir, beyaz gergedan kibirlice dudağını sarkıtmaktaydı; dünyanın her köşesinden gelen, türünün en iyi örneği hayvan kafaları, odanın her tarafında, bir sütunu çevreleyen süslü oymalar gibi şahane bir halka oluşturmuştu.

Yerdeki kırmızı, zengin halının tam ortasında siyah ve altın renkli bir Louis Quinze masa duruyordu. Bu güzelim antika, üzerindeki bardak izleri ve puro izmaritlerinin açtığı yaralarla âdeta kutsal bir mabedin kirletilmesi gibi tahrip edilmişti. Üzerindeki gümüş bir tepsinin içinde tütünlü maddeler ve yanında cilalı bir sehpa vardı. Sessiz ev sahibi, buradan aldığı iki uzun bardağı, yandaki bir sifondan alkollü içeceklerle doldurdu. Eliyle bana bir koltuk işaret edip içkimi de yakınına koyduktan sonra, uzunca bir Havana purosunu uzattı. Sonra kendisi de karşıma oturarak garip bir ışıltı saçan pervasız gözleriyle bana uzun uzadıya baktı. Gözleri, bir buz gölünün rengi gibi soğuk, açık maviydi.

Puromdan çıkan ince duman perdesi arasından, birçok fotoğrafını gördüğüm için zaten tanıdık olan yüzün ayrıntılarını inceledim; kuvvetlice bir kavise sahip burun, yıpranık ve içe çökük yanaklar, tepede seyrelmiş koyu kızıl saçlar; canlı, keskin bıyıklar ve çenede ufak, agresif bir sakal. Biraz III. Napolyon, biraz Don Kişot ama yine de bir İngiliz centilmenin özü diyebileceğimiz bir şeyler vardı onda; hevesli, atak, açık havadan hoşlanan, köpekleri ve atları seven birisi. Güneşten ve rüzgârdan şişmiş teni, koyu bakır rengiydi. Kaşları çalı gibi

ve aşıya sarkıktı, ki bu da zaten doğal olarak soğuk bakan gözlere, çatık kaşlarının da kuvvetlendirdiği, vahşi bir görünüm kazandırıyor. İnce yapıydı fakat çok kuvvetliydi. Öyle ki birçok kez ispatladığı dayanıklılık testlerinde, İngiltere’de kendisiyle boy ölçüşebilecek az sayıda adam vardı. Boyu 1 metre 83 santimin biraz üstünde olmasına rağmen omuzlarının garipçe yuvarlak olmasından dolayı daha kısa gözüküyordu. İşte karşımda oturmuş, purosunun ucunu kuvvetlice ısırılmış ve utandırıcı derecede uzun bir zamandır dikkatle beni seyreden meşhur Lord John Roxton, böyle bir görüntü çiziyordu.

“Eh!” dedi sonunda. “Bu işi kıvırdık delikanlı adamım. (Bu garip tamlamayı sanki tek bir kelimeymiş gibi kullanıyordu, ‘delikanlı-adamım’). Evet, sen ve ben iyi bir sıçrama yaptık. Şimdi, zannederim o salona girdiğinde kafanda hiç böyle bir fikir yoktu, ha?”

“Aklıma bile gelmemişti.”

“Al benden de o kadar. Aklımda bile yoktu. Şimdi boğazımıza kadar bunun içine batmış durumdayız. Şu işe bak, daha Uganda’dan döneli üç hafta olmuştu; İskoçya’da bir yer almış, kontratı falan bile imzalamıştım. Ne iş ama ha? Sen ne diyorsun?”

“Şey, benim işimin olağan yapısı bu. Gazette’de muhabirim.”

“Tabii, gönüllü olduğun zaman söylemiştin. Sırası gelmişken eğer bana yardım edersen senin için ufak bir işim var.”

“Zevkle.”

“Risk almaktan çekinmezsin herhâlde, ha?”

“Nasıl bir risk?”

“Şey, olay Ballinger ile ilgili, risk olan o. Ballinger adını duydun herhâlde?”

“Hayır.”

“Eh, genç dostum, şimdiye kadar nerede yaşıyordun sen böyle? Sir John Ballinger, kuzeyin en iyi jokeyidir. Düz koşuda en iyi yarışmada bile onunla ancak başa baş olabilirim ama engellide benim ustamdır. Çalışmadığı zamanlar sıkı içki içtiği, herkesin bildiği bir sırdır; kendisine kalırsa vasat bir içkicidir. Salı günü iyice komalık oldu ve o zamandan beri de öfke nöbetine kapılmış durumda. Odası bunun bir üstünde. Doktorlar, midesine yiyecek bir şey girmediği takdirde artık işinin bitik olduğunu söylüyorlar fakat şu anda yatağında ve örtünün üzerinde bir revolver duruyor; yanına yaklaşına en az altı kurşun dolduracağına yemin ettiğinden dolayı hizmetçiler arasında hafif yollu bir grev baş gösterdi. Sıkı adamdır Jack. Hem de çok keskin nişancıdır fakat Grand National kupasını kazanmış birisini böyle ölüme terk edemeyiz, ha?”

“O zaman ne yapmayı düşünüyorsun?” diye sordum.

“İkimizin aniden onu bastırabileceğini düşünüyordum. Belki de uyukluyordur ve en kötü ihtimalle sadece birimizi vurabilir, diğeri de onun icabına bakar. Yastık örtüsüyle kollarını bağlayıp midesine bir şeyler sokabilirsek yaşlı tekeye hayatının akşam yemeğini yedirebiliriz belki.”

Doğrusu insanın günlük rutin işleri arasında kaldıramayacağı cinsten, apansız ve tehlikeli bir işti bu. Özellikle cesur birisi

olduğumu pek düşünmem. İrlandalılara has hayal gücüm, bilinmedik ve denenmemiş şeyleri aslından daha korkunç gösterir. Öte yandan, ben hep korkaklığa karşı müthiş bir duyarlılıkla yetiştirildiğim için bu şekilde damgalanmaktan da ölesiye çekinmişimdir. İddia edebilirim ki cesaretimden şüphe edildiği takdirde, tarih kitaplarındaki o Hunlular gibi kendimi bir uçurumun tepesinden aşağı fırlatabilirdim fakat bunu cesarettten ziyade gurur ve korkudan aldığım ilhamla gerçekleştirebilirdim. Bu yüzden, yukarıdaki, iliklerine kadar viski dolmuş adamın çıldırmış görüntüsü gözümün önüne geldikçe korkudan kanım çekildiği hâlde, idare edebildiğim en pervasız sesimle gitmeye hazır olduğumu söyledim. Lord Roxton'un, işin ne kadar tehlikeli olduğunu anlatmaya devam eden sözleri, beni sadece sınırlendirmişti.

“Konuşmakla bu işi halledemeyiz.” dedim. “Haydi gidelim.”

İkimiz de koltuklarımızdan kalktık. Sonra küçük, boğuk bir kahkahayla göğsüme iki-üç şaplak indirdi ve beni tekrar koltuğuma itti.

“Pekâlâ, evlat, sende iş var” dedi.

Şaşırıp kaldım.

“Jack Ballinger”i bu sabah kendim kontrol ettim; kimonomun eteğine bir delik açtı, yaşlı titrek elleri dert görmesin ama onu bir gömlekle bağlamayı başardık ve bir hafta içinde de iyi olur. Eh, delikanlı umarım gücenmemişsindir. Bak, ikimizin arasında kalsın ama ben bu Güney Amerika işini oldukça ciddiye alıyorum ve eğer bir arkadaşım olacaksa bunun,

güvenebileceğim birisi olmasını isterim. Bunun için seni ölçtüm ve söylemeliyim ki bu işten iyi çıktın. Yani bu şey tamamen senin ve benim omuzlarımıza binecek, anlıyor musun? Çünkü şu yaşlı Summerlee denen adam daha ilk günde kendine hemşire bakımı isteyecektir. Ha, bir de sen yoksa şu İrlanda forması giyecek olan ragbi oyuncusu Malone musun?”

“Yedek, belki de.”

“Yüzün bana yabancı gelmemişti zaten. Bak şu işe, Richmond’a karşı o atağı yaptığında ben de oradaydım; bütün sezon boyunca gördüğüm en iyi koşulardan biriydi. Elimden geldiğince hiçbir ragbi maçını kaçırmamaya çalışırım çünkü bu, elimizde kalan en erkekçe oyun. Pekâlâ, buraya seni sadece spor konuşmak için çağırmadım. Şimdi işimizi halletmeye bakalım. İşte gemiler burada, Times’ın birinci sayfasında. Gelecek hafta çarşamba günü Para’ya yola çıkacak kabinli bir gemi var; eğer Profesörle işinizi halledebilerseniz ben bununla yola çıkabilirim, ne dersin? Tamam, çok iyi, ben onunla ayarlamayı yaparım. Üst baş için ne yapacaksın?”

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.